

Naročnina mesečno
25 Din, za izozem-
stvo 40 Din — o-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2054

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

V službi miru in pravice

Na Bledu, v najlepšem kotu naše svobodne zemlje, so se zbrali predstavniki Českoslovaške, Rumunije in Jugoslavije, da poleg tekočih poslovnih opravkov mednarodnega značaja proslavijo tudi petnajstletnico Male antante, ki ni danes samo trdna opora upravičenih pridobitljivih pravic omenjenih treh držav v mednarodnem svetu, ampak prav tako trden oslon mednarodnega mira sploh.

Pozdravljeni naj bodo uradni predstavniki prijateljskih držav, a naš pozdrav velja prav tako glasnikom javnega mnenja, ki so sprejeli svoje državnike na poti k nam, da se mimogrede spomnimo tudi dneva, ko je bil položen temeljni kamen Male antante tiska.

Do jubilejnega sestanka stalnega sveta Male antante je prišlo v dneh, ki navdajajo vsakega civiliziranega Evropeca, da vsakega človeka, ki je ostal res še človek, s skrbjo, kaj prinese Evropi in vsemu svetu bližnja bodočnost. Kolikor so naporu delu diplomatov dodane na dnevnem redu nekatere svečanosti, naj bodo te v veselje nad doseženimi uspehi in nad dejstvom samim, da imamo kot male države v Mali antanti varno zatočišče v teh viharjih dneh.

Mala antanta stoji Po petnajstih letih stoji bolj trdna, kakor kdaj poprej. Ustanovitelj Male antante lahko danes v svoje veliko zadoščenje ugotavlja, da se zdaj njihovi ustanovi približujejo prav tisti, ki so jo leta in leta sistematično rušili. Spoznali so, da je njihovo delo rodilo povsem nasprotno učinke in da je Mala antanta mednarodni činitelj, s katerim mora vsak državnik, ki posega v srednjo Evropo in Podonavje, tudi računati.

Po nesrečnem kitajsko-japonskem sporu, radi katerega je ugled Zveze narodov toliko trpel, se pripravila zdaj z italijansko-abezinskim sporom ženevski ustanovi nov udarec. Ženeva je res v nevarnosti. Male države izgubijo z Zvezo narodov mednarodni forum, na katerem so lahko prišle do besede. Velike države so v zadnjih letih kljub protestom malih iskale rešitve važnih mednarodnih problemov izven Ženeve. Naj omenimo samo sestanek v Stresi; z njim so bile države Male antante postavljene kar pred dovršena dejstva. Čim bolj moč Zveze narodov peša, tem bolj so države Male antante siljene, da iščejo zaslombo v samih sebi, v konkretnijših mednarodnih zvezah, tem bolj se mora sestav Male antante, oprt deloma tudi na Balkanski sporazum in na Francijo, nujno krepiti.

Ni samo splošna mednarodna napetost duhov, ki jo povzročijo razni ekstremni nauki o pojmovanju mednarodnega sožitja in poveličevanje vojne kot sredstva mednarodne politike, ki silijo predstavnike Male antante k tesnemu sodelovanju in posvetovanju, ampak omenjeni nauki ustvarjajo od meseca do meseca konkretne in žgoče mednarodne probleme. Ti so vezani z obstankom malih držav samih.

Po uveljavljanju nekaterih zakonov v Avstriji in radi napetosti med Berlinom in Dunajem ter morda tudi radi zapletljivosti v Afriki, je prišlo zopet na dnevni red vprašanje restavracije. G. Beneš je že marca meseca v imenu Male antante izjavil, da bi bil povratek Habsburžanov znamenje za začetek bojev za dediščino stare Avstrije. Nič manj odločno ni odklonil restavracije naš zunanji minister g. Stojadinović pred narodnim predstavništvom. V tem pogledu ne more biti danes nikakega dvoma več. S tem jasnim stališčem mora računati vsakdo, ki pripravlja podlago za mirno sožitje v podonavski kotlini, pa naj si bo dana ta v podonavskem paktu ali v kakršnikoli mednarodni pogodbi.

Tudi v Italiji se menda opaža evolucija v tej smeri; nalaga jo pač realna politika. Če hoče izvesti svojo »kazensko ekspedicio« v Abesinijo, se mora zavarovati pred presenečenji v Evropi. Danes že vemo, kolikšne resnične vrednosti je vsaj navidežno popuščanje napetosti med Berlinom in Rimom. Berlin se zasukrat še ni odpovedal Avstriji in morda ni slučajno, da je Mussolini za letošnje velike vojaške vaje izbral prav južni Tirol. Po vsem tem je verjetno, da obstoji tudi od te strani večja pripravljenost za sklenitev podonavskega pakta na podlagi, ki je za Malo antanto sprejemljiva. Čeprav je tudi to vprašanje na dnevnem redu blejskega sestanka, še ni tako dozorelo, da bi se po doben pakt sklenil v kratkem času.

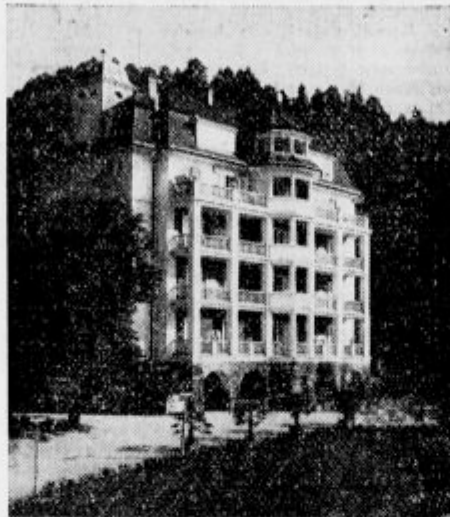
Po zadnjem sestanku Male antante v Ljubljani so se še bolj izkristalizirali odnosi med Francijo in Italijo. Tudi razvoj italijansko-abezinskega spora dokazuje, da je bil rimski sporazum med Lavalom in Mussolinijem konkretniji in dalekosežnejši, kakor je tedaj javnost domnevala. Mala antanta je v Ljubljani vzela ta sporazum z izrecnim pridržkom, da ostanejo zavarovani nacionalni interesi njenih članic. Tedaj so se tudi čuli komentariji, da ni bila Ljubljana slučajno izbrana za ta sestanek; saj je pač Ljubljana kot obmejno mesto in matica naroda, ki se je razlil tudi čez sedanje politične meje, za te nacionalne interese najbolj občutljiva. Naše stališče glede pravic narodnih manjšin je pač ostalo neizpremenjeno. Bled ga gotovo ne bo prezrl.

Sklenitev francosko-ruske pogodbe, kateri je sledilo tudi zblizanje med Prago in Moskvo, je gotovo močno vplivala na mednarodni razvoj v Evropi. Bližnja bodočnost bo pokazala, ali se bodo odnosi med Sovjetsko Rusijo in ostalim svetom razvijali v znamenju optimizma, v katerem je n. pr. l. 1933. Roosevelt obnovil diplomatske stike z Moskvo, ali v znamenju protestov proti komunistični propagandi izven Rusije, kakršnega je poslal v Moskvo te dni prav Roosevelt sam...

Želimo, da bi blejska konferenca obrodila sadove v prosep vseh treh prijateljskih držav, ki so čuvarice pridobitljivih pravic in obenem miru.

Dnevi usodne važnosti na Bledu

Izjava dr. Beneša za „Slovenca“

»Belvedere« na Bledu, v katerem zasedajo državniki Male zveze

Praga, 27. avg. Tik pred svojim odhodom na Bled je češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš podal našemu dopisniku važno izjavo o pomenu in delu Male antante v mednarodnem svetu:

»Konferenca Male antante se letos sestane na Bledu v času dramatičnega razvoja mednarodne politike, ki preživlja eno izmed najbolj kritičnih dob po vojni. Ob tej priložnosti bi rad naglasil, da države Male antante lahko mirno gledajo v bodočnost. Njihova pozezanost, ki obstoji že 15 let in ki se čedalje utrjuje, je za nas poročilo, da bodo njihovi

žiteljski interesi, kakor v preteklosti, tako tudi v bodočnosti v vseh okoliščinah ostali nedotaknjeni.

Ko smo v mesecu avgustu l. 1920 s tedanjem jugoslovanskim zunanjim ministrom Ninčevićem in romunskim zunanjim ministrom Tako Jonescu pripravljali češkoslovaško-jugoslovansko zvezo, a obenem skupen sporazum z Romunijo, smo se vsi soglasno zavedali, da postavljamo podlago zunanji politiki naših držav za dolga leta. Toda ne samo to. Vsi smo se brez razlike zavedali, da je skupna starba, ki jo postavljamo, najboljša varnost za naše države, da se bodo lahko branile proti vsakemu napadu, ki bi se dotaknil njihove eksistence in vseh njihovih žiteljskih koristi.

Petnajst let Male antante je povsem potrdilo naše pričakovanje. Mala antanta se je proti vsem pobožnim željam in kombinacijam svojih nasprotnikov zedinila in zila svojo zunanjo politiko na način, da nimamo drugega takšnega primera. Pokazala je, da vse to, kar so govorili o njeni notranji razdrojenosti, nima nikake stvarne podlage. Med nami ni bilo nikdar sporov. To velja brez izjeme glede vseh pojmov mednarodne politike, ki so v zvezi z našimi državami; tako tudi glede habsburškega vprašanja, glede odnosov Male antante do Italije, Nemčije, Poljske in Rusije. Bili smo edini in edini ostanemo.

Konferenca Male antante na Bledu to dejstvo samo vnovič potrjuje v vsem obsegu. To vnovič dokazuje, da Mala antanta neomajno stoji na strani miru in da bo v strnjenejših vrstah branila svojo eksistenco, celotnost in neodvisnost.

Živo gibanje in vrvenje

Od našega poročevalca

Bled, 28. avgusta.

Bled je postal diplomatsko središče, kakor še nikdar doslej, čeprav so že zasedale tukaj važne konference. Zbralo se je okoli 20 opolnomočenih ministrov in poslanikov, domačin in tujih, s svojimi tajniki in številnimi delegati. Tu so se zbrali domači in tuji aktivni ministri, tudi takšni, ki sliče konjunkturam mislijo, da se lahko postanejo ministri. Naš ministrski predsednik, vedno vlučen, se le redko pokaže na ulici in mnogo dela, da bo sigurno vse pripravljeno za važno konferenco Male zveze. Le sredi, medtem ko so diplomati sedeli na terasi toplaške kavarne, se je odrgal od konferenčne mize predsednik vlade s svojo soprogo in v največji tišini napravil izlet ob jezeru, ki ga je tako vzljubil. Dr. Stojadinović je brez dvoma osrednja figura na tej sicer pozni, a tako bujni sežiji, in občinstvo, ki ga pozna, ga vedno z velikim spoštovanjem pozdravlja. Na njegovih ramah leži odgovornost za potek sestanka, na njegovih ramah odgovornost za sklepe, ki bodo imeli svoj učinek na politiki Podonavja, Sredozemlja in brčaz tudi bližnjega vzhoda. Na zunanji kaže, da mu je breme lahko, ker je njegov polet tako visok, toda iz njegove okolice vedo le pripovedovati, koliko dela ves dan, bodisi sam, bodisi z raznimi poslaniki, ki njegov kabinet oblegajo.

Važne konference dr. Stojadinoviča

V »Belvederu« so danes pričakovali tudi dr. Beneša ali Titulescu, ki sta napovedana za nočjo ali za jutri zjutraj. Napoveduje se znanimi diplomatski sprejem, ki točno napoveduje dnevni red razgovorov na konferenci sveta Male zveze, ki ji bo predsedoval naš ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović. Tako so bile kar tr. značilne avdijske pri ministrskem predsedniku. Prvi je bil pri njem madžarski poslanik von Ala, za njim je prišel turški poslanik Ali Hajdar bej, končno pa italijanski poslanik grof Viola de Campalto. Ti sestanki povedo, da bo glavni predmet pogajanj podonavska konferenca. Naš predsednik vlade hoče poznati stališče Madžarske do pakta, do avstrijske neodvisnosti in do načela nedotakljivosti mirovnih pogodb. Madžarska bi morala dati jamstva, da ne bo predpostavljala svojega revizionizma, če hoče, da bodo države Male zveze sodelovale v podonavskem paktu. Italijanski poslanik pa je prišel precizirati stališče italijanske vlade glede pakta, glede Habsburžanov, ki jih Mala zveza dosledno odklanja, in glede klavzul o medsebojni vojaški pomoči, ki jo Mala zveza noče. Verjetno je, da je italijanski diplomat prinesel s seboj še druge podatke, ki bodo g. predsedniku vlade služili v orientacijo, ko bo skupaj z dr. Benešem in Titulescom preciziral bodočo politiko Male zveze.

Molčeči Turki

Turški poslanik, ki je sicer tako ljubezniv in vlučen, je nekam zaprt in še povečava vsa ugičanja o zagonetnem prihodu njegovega šefa turškega zunanega ministra Ruždi Arasa, Turški kurir je prinesel masne aktivke: tudi on je zaprt vase. Enako se tudi diplomatom, ki se najraje sestajajo okrog turške kave na terasi hotela »Toplice«, ob pogledu na jezero, ni mogoče približati, kar pa je hudo, ker bi se tam lahko dobil odgovor na težko zagonetko.

Tudi Semovi otroci na Bledu ..

Poleg tega intimnega političnega dela, ki se bo odigralo tukaj na tem smehljajočem se biseru in ki ga komaj slutijo oni, ki jih je naključje ali radovednost zanesla semkaj, pa drevi naprej življenje tistih številnih gostov, zanimivih fiziognomij in okroglih oblik, ki jih predpriprave za politična dela blejskega obzora zanimajo le toliko, v kolikor bodo mogli zaključke pravilno vnovečiti. So to čudni tipi, ki prav za prav ne spadajo v naš blejski okvir, ki ga krasote narave tudi ne zanimajo, ker dopoldne prespe, večere in nočne ure pa prebijajo v zakajeni kazini.

Dva, trije Bledi so tukaj, drug poleg drugega, se drug drugega dotikajo, se med seboj zrejo, a ostanejo za se zaprti. Politični Bled, ki mrzlično dela noč in dan, ker čuti, da bo padla odločitev o usodnih točkah mednarodne politike. Bled prekipuje v velikih tržnikov, ki pričakuje v pižmah novih konjunktur, in naš dobri domači Bled, ki je nekoliko obledel v tem prepihu, ki ga ni vajen, a slejkoprej kaže svoje pravo lice, ki edino najbolj spada v okvir triglavskega pogorja.

Vse se zbira v našem kotu

Danes dopoldne je prispel na Bled iz Beograda naš poslanik v Madridu ter se naselil v hotelu »Toplice«. Dopoldne je prišel na Bled iz Zagreba tudi ban savske banovine g. dr. Kostrenčič, ki ga vsled nenadnega odhoda predsednika vlade g. dr. Stojadinoviča ni mogel sprejeti v avdienco, ker je bil poklican v avdienco v Bohinj h knezu, namestniku Pavlu, kjer je bil del časa zadržan in mu poročal o zunanji politiki.

Ob 4 se je dr. Stojadinović vrnil na Bled in takoj sprejel v avdienco bana savske banovine dr. Kostrenčiča, ki je prispel v spremstvu šefa kabineta Teodorja Vojnoviča. Ban je poročal, kakor je izjavil našemu dopisniku, samo o političnem položaju na Hrvaškem in o mestu Zagrebu samem. Popoldne se je odpravil ban savske banovine v Bohinj, kjer je bil ob 6 sprejet v avdienco pri knezu-namestniku Pavlu.

Dopoldne sta se sestala italijanski poslanik grof Viola ter francoski poslanik Dampierre na Blejskem jezeru. Na podoben način se sestajajo ostali diplomati v skupinah ter debatirajo o političnih vprašanjih. Tako smo imeli priliko opazovati, da so se večeraj grupirali naš poslanik v Parizu Božo Purić, romunski poslanik Guranescu, turški poslanik Hajdar bej in naš novi češkoslovaški poslanik Vasa Protič. Pri drugi mizi so zopet konferirali naš novi poslanik v Washingtonu Konstantin Fotič in angleški poslanik Wilson.

Važen faktor

Nocoj je prispel ob 6.30 na postajo Bled-jezero romunski zunanji minister Titulescu s soprogo. Vsi diplomati, ki so se zbrali na Bledu, so šli pričakovati visokega gosta, z njimi vsi časniki, zbrani na Bledu, nazadnje pa je prispel na postajo Bled-jezero tudi naš ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović. Opaziti je bilo tudi bana dravske banovine dr. Dinka Puca, G. Titulescu se je s soprogo odpravil takoj v hotel »Toplice«, kjer so bili zanj že rezervirani prostori.

V znamenju prijateljstva z Italijo

Komentarji čeških listov

Praga, 28. avgusta. c. Današnji večerniki objavljajo lepe uvodnike o konferenci držav Male zveze, ki se danes začne na Bledu. Listi podrobno obravnavajo vsa vprašanja, ki se bodo razglabljala na Bledu in značilno zaključujejo takole:

Pred petnajstimi leti je marsikdo gledal z velikim nezaupanjem na to skupino malih držav, ki je nastopala svojo samostojno pot v mednarodni politiki. Če pa pogledamo položaj po petnajstih letih, vidimo, da se je položaj zelo zaobrnil. Zveza držav Jugoslavije, Českoslovaške in Rumunije se je ohranila, blok veselil, ki je leta 1919 zmagovalno zaključil svetovno vojno s podpisom mirovnih pogodb, pa je popolnoma razbit. Zadnji poskus, kako ustvariti med velesilami enotnost, se je izvršil v Stresi. Ta blok ni vzdržal niti šest mesecev in se tudi ne more sporazumeti, kako bi rešil prestiž Zveze narodov. Sedaj pa vidimo, da je Mala zveza kot primer kolektivne organizacije v mednarodni politiki, vzdržala vse težave in je sedaj ona edina, ki v evropski politiki enotno brani prestiž ženevske ustanove.

Listi počrtujejo, da je tudi treba omeniti, da so se zadnje čase tudi odnosi med Jugoslavijo in Italijo zelo izboljšali. Vsa srednjeevropska politika bo na Bledu stala v znamenju tega zblizevanja in bo zato sedaj lahko delati zdravo politiko v tem delu Evrope tudi brez Nemčije.

Veriga

Moskva, 28. avgusta. c. Današnja »Pravda« objavlja izjavo generala Šafrinikova, ki je zastopal rusko vojsko na češkoslovaških manevrih. Sovjetski general v svoji izjavi zelo hvali češkoslovaško armado in pravi, da je lep člen v obrambni verigi vojska iz držav Male zveze.

Zblizevanje med Avstrijo in Nemčijo

Berlin, 28. avg. AA. DNB poroča: Na včerajšnjem sestanku nemškega poslanika Papena z avstrijskim zunanjim ministrom Bergerjem Waldeneggom na Dunaju je prišlo do sporazuma, v katerem se Nemčija in Avstrija obvezujeta opustiti nadaljnjo propagando, ki se vodi v tisku na obeh straneh v škodo obeh državama. Berlinski politični krogi zatrjujejo, da je to prvi poskus za obnovo normalnih odnosov med Nemčijo in Avstrijo, in poudarjajo, da je Papen, ko je bil zadnjič v Berlinu, dobil od vlade nova navodila za pomirjenje z Avstrijo. Narodno socialistični krogi pa vidijo v novem koraku nemškega poslanika na Dunaju samo taktično potezo proti italijanski politiki v Avstriji.

Politična amnestija

Beograd, 28. avg. c. Notranje ministrstvo pripravlja velik ukaz o amnestiji političnih kaznjencev, ki bo objavljena na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.

Kmetje štrajkajo

Kovno, 28. avg. c. V Litvi je danes izbruhnila stavka kmetov. Vsi kmetje so stopili v stavko in tako je bil danes živilski trg v Kovnu prazen. Položaj je zelo resen in se je vlada takoj sestala na izredno sejo.

Berlin, 28. avg. AA. DNB poroča: Izvršili so smrtno razsodbo nad Wiljemom Müllerjem, ki so ga 14. julija obsodili na smrt zaradi objave vojaških tajnosti.

Kodanj, 28. avg. AA. Grški princ Jurij, stric bivšega grškega kralja Jurija, se je nevarno potolkel pri neki avtomobilski nesreči.

Velesejem v Ljubljani
Jadranska razstava
5.—16. septembra.
Razstavišče obsega 40.000 m².

Naš Jadran: Jadranska straža. Zgodovina. Geografija. Jame. Živali. Rastline. Narodne noše in običaji. Vojna in trgovaška mornarica. Sport. Promet. Tujski promet. Gospodarstvo. Ribarstvo.
Velika razstava živih morskih rib in drugih živali.
Umetnostna razstava „Naše morje“.
Posebne razstave: Arhitektura. Perutnina. Kuncel. Kore. Ovce. Obrt. Industrija l. t. d. l. t. d.
TEKMOVANJE HARMONIKARJEV 15. septembra.
Polovična voznina na železnici in avijonih, popusti na parobrodih. — Železniške legitimacije se dobijo po Din 5.— na postajah.
VABIMO NA PREKRASNO RAZSTAVO.

Ljubljana, 28. avg. AA. G. ban dr. Dinko Puc v petek, dne 30. t. m. ne bo sprejemal privatnih strank, ker bo službeno odsoten.

Resen opomin Amerike sovjetom

„Ako ne neha revolucionarna propaganda, prekinemo diplomatske odnose“

Izjave in govori, ki smo jih čuli na kongresu kominterne v Moskvi, na katerem so delovali odkriti židovski na svetovno revolucijo, so našli prvi odločni odgovor od strani USA. Izve se namreč, da je ameriški poslanik v Moskvi William Bullitt 19. avgusta letos pri zaslušanju zunanjega komisarijata Krestinskega (komisar Litvinov se leči v Marijinskih Laznih) vložil protestno noto. V tej noti opozarja sovjetsko vlado, da so na sovjetskem teritoriju ruski državljani pozivali ameriške državljane k revoluciji. Združene države na najodločnejši način protestirajo proti tej kresitvi obveznosti, ki jih je sovjetska vlada sprejela 16. novembra 1933, ko so se obnovili diplomatski odnosi med obema državama. Končno poziva nota sovjetsko vlado, da podvzame vse potrebne korake, da se kaj takega ne bo več zgodilo.

Kakor se sedaj izve, je istega dne tudi britski poslanik v Moskvi, Chilton, pri sovjetski vladi protestiral zoper razrušeno delo kominterne. Britski protest je bil sicer samo usmen, toda enakom odločen. Britska vlada se je posebno pritožila proti junaku vsega židovskega boljševizma, znanemu Dimitrovi, ki je na kongresu označil kot cilj Moskve proglasitev sovjetske Britanije.

Sovjetska vlada v zadregi

Sovjetska vlada je na ta protest molčala več ko en teden in sovjetski listi o tem sploh niso pisali. Sovjeti so namreč v veliki zadregi, ker se je po ameriški noti izvedelo, da se je Litvinov v svojem pismu na Roosevelta 18. novembra 1933, ko so se zopet obnovili odnosi med obema državama, zelo natančno in podrobno obvezal v imenu sovjetske vlade, da se le-ta ne bo vmešavala v notranje razmere USA in da na noben način ne bo podpirala komunistične propagande v Ameriki.

USA odklanja odgovor Moskve

Sovjeti so se končno ojuščili in so sedaj na ameriško noto odgovorili. Sovjetska vlada je pribežala k svojemu znanemu staremu triku, da ni kriva za obveznosti, ki jih je sprejela leta 1933. Sicer pa, tako pravi odgovor iz Moskve, sovjetska vlada sploh ni mogla takrat prevzeti nobenih ob-

veznosti, ki bi se likale kominterne, ker je znano, da je to mednarodna organizacija, ki je popolnoma neodvisna od sovjetske vlade. Ta odgovor je povzročil v Ameriki pravi vihar gorenja. Državno tajništvo za zunanje zadeve v Washingtonu oziroma državni tajnik Hull

Rusija naj se ne igra z ognjem

Sovjetska vlada bo primorana, da posveti ameriškiemu protestu tudi večjo pozornost, ker se ta nota ne omejuje samo na splošne ugotovitve, ampak pravi v zadnjem odstavku čisto konkretno, da je sedanj mednarodni položaj tako v Evropi kakor v Aziji tak, da Moskva ne sme lahkomislno postavljati na kocko svojih prijateljskih odnosov z Ameriko. Bullitt je tudi ustno poudarjal, da bi morala sovjetska vlada vpoštevati velike usluge, katere ji je storila Amerika v njenem sporu z Japonsko. Opozoril je Krestinskega, da bi prišla sovjetska Unija v zelo kočljiv položaj, ako bi Amerika mirno gledala nadaljnji razvoj japonske politike, ki se čedalje bolj obrača proti ruskim interesom na Daljnem vzhodu.

veznosti, ki bi se likale kominterne, ker je znano, da je to mednarodna organizacija, ki je popolnoma neodvisna od sovjetske vlade. Ta odgovor je povzročil v Ameriki pravi vihar gorenja. Državno tajništvo za zunanje zadeve v Washingtonu oziroma državni tajnik Hull

Nov predlog v abesinski zadevi

London, 28. avg.

Francija je izdelala nov posredovalni predlog za rešitev italijansko-abesinskega spora. Ta predlog se je rodil na konferenci med Lavalom, britskim poslanikom Clerkem in italijanskim poslanikom v Parizu Ceruttiem. Francija predlaga, naj bi Italija dohila od Zveze narodov mandat nad Abesinijo, toda ne samo za gospodarsko obnovo dežele, ampak tudi s pravico, da se poslužijo v to svrhu vojaških sredstev, kar bi nameravani vojni z Abesinijo dali samo značaj »politijske akcije«.

Cerutti je ta predlog sporočil svoji vladi. Anglija je baje pripravljena, da sprejme ta predlog, toda samo pod pogojem, da Italija ne vztraja na izključitvi Abesinije iz Zveze narodov. Na vsak način bo Anglija slejko prej sodelovala v abesinski zadevi s Francijo.

Mussolini mobilizira naprej

Medtem pa se pripravlja Mussolini, da mobilizira še 300.000 mož za vojaške vaje v južnem Tirolu. Mussolini pa bo najbrž mobiliziral še tri nadaljnje letnike. Na ta način bo Mussolini izvršil najhujši pritisk na Evropo, da bi ne stavila zaprek abesinski ekspediciji.

Kakor že naznanjeno, se vrši v Boznu v »rodo seja italijanskega ministrskega sveta, na kateri se bodo sprejeli zelo važni sklepi. Istega dne se bo vršil važen ministrski posvet tudi v Parizu. V Parizu se nahaja maršal Balbo, poveljnik vsega italijanskega letalstva, in listi zelo ugibajo, kaj je namen njegovih konferenc. Balbo je imel posvetovanja s šefom vsega francoskega letalstva, generalom Denainom.

Anglija tudi ...

Tako v Angliji kakor v Franciji se jači struja, ki zahteva sankcije proti Italiji, ako bi napadla Abesinijo. Anglija nadaljuje ojačevanje svojih strateških točk v Sredozemskem in Rdečem morju.

Domači odmevi

Živahno organiziranje JRZ

Belgrad, 23. avgusta, m. Iz vseh krajev prihajajo poročila o živahni akciji pristavev bivše radikalne stranke, ki so sedaj po odobritvi JRZ pričeli povod z organiziranjem te stranke. Tako prihajajo poročila iz vseh krajev Srbije, nadalje iz Vojvodine, kjer predvsem pristavi bivše JNS, v kolikor so bili organizirani v tej stranki, zapuščajo isto in se prijavljajo v JRZ, in od drugod. Živahna akcija o organiziranju JRZ se vrši tudi v Bosni in Hercegovini.

Obupni položaj jevtičevcev

Belgrad, 28. avgusta, m. Te dni je v Vrnjačici banji bil sestanek, katerega so se udeležili bivši predsednik vlade Bogoljub Jevtić, predsednik poslanskega kluba v narodni skupščini Popović, poslanca Baričević, Kabaila in drugi. Ti znani jugofašisti so imeli več posvetovanj, na katerih so pretresali politično stanje in iskali možnosti za »bodoče delo«. Na tem sestanku se je ugotovilo, da je stanje te skupine naravnost obupno in brezizhodno ter je izključeno, da bi ta skupina mogla v bodoče računati na kakršnokoli politično akcijo med narodom. Radi tega je bilo izraženo mišljenje, naj bi njihov vodja Jevtić poskušal stopiti v stik z Jugoslovansko nacionalno stranko, da bi se omogočilo, da bi jugofašisti, ki se v tem pogledu ne razlikujejo od te nacionalistične skupine nekaterih senatorjev, na ta način na tem terenu nadaljevali

Položaj se je poslabšal

London, 28. avg. TG. Vsi britski državljani, ki bivajo v Abesiniji, so dobili od svojih konzulov navodila, da naj zapuste Abesinijo v 4 dneh. — Vest, da se je Marconi prijavil za prostovoljca, se spravlja v zvezo z govorci, da je izumil aparat, ki ustavi vse motorje. — Vest, da je 12.000 Somalijcev, ki služijo v Eritreji, dezertiralo, v Rimu odločno zaničujejo. — Položaj se je splošno poslabšal, ker tako Italija kakor Anglija vztrajata vsaka na svojem stališču.

Vojska je gotova

Bozen, 28. avg. c. Seja Italijanske vlade se je začela ob sedmih zvečer in je trajala skoraj da do devete ure. Vsi ministri so prišli na sejo v svojih vojaških uniformah. Dozda še ni bilo izdano nobeno sporočilo o seji, pač pa se govori, da je danes italijanska vlada glede Abesinije zavzela končno stališče, ki se poslej v nobenem slučaju ne bo mogla več spremeniti. Govorilo se je tudi o morebitni zapori sueškega prekopa, vendar pa bo o tej važni točki treba počakati besedilo uradnega sporočila. Nikdo si še ne more misliti, kakšne morejo biti odločitve italijanske vlade v tem važnem vprašanju, ki je naprjeno vsakakor proti Angliji.

Papež za mirno rešitev

Rim, 28. avg. Sveti oče je v Castel Gandolfo izjavil deputaciji bolniških sester sledeče: »Kljub temu, da obstajajo velike težave, da bi se italijansko-abesinski spor mirno rešil, je treba napeti vse sile, da se prepreči vojna.« Ta izjava je napravila najgloblji vtis.

svolo akcijo. Če bo levitič ta poskus napravil, ni jasno. Zagotavlja pa se, da ta poskus ne bo uspel, ter bo levitič obsojen na še večjo osamljenost.

Generali brez armade

Belgrad, 28. avgusta, m. Danes popoldne od 10 do pol 1 je bil v prostorih senata sestanek senatorjev Jugoslovanske nacionalne stranke, na katerega so bili pozvani člani vodstva te stranke. Povabljeni so bili 40 prvakov te stranke, na konferenco jih je bilo samo 19, kar potrjuje, da so tudi nekateri člani vodstva zapustili stranko ter iščejo sedaj na vseh straneh možnosti, da bi ubežali politični smrti, kateri je zapisana ta stranka. Konferenci so prisotni sledili sledeči generali brez vojske: Uzunović, dr. Kumanudi, Ilija Mihajlović, Kosta Timotijević, Sečerov, dr. Kramerer, dr. Krulj, dr. Ploj, Popović, Radoslav Tunjić, Svetislav Popović, Dragović, Simonović, Tomić, Zec, Matica, Šumenković, Jelišić in Glušac. Na sejo pa niso prišli: dr. Milan Sršić, Voja Marinković, Boža Maksimović, Karlo Kovačević, Milovan Lazarević, Pucelj, Jurij Demetrović, Bogoljub Jevtić, dr. Hanžek, dr. Pavlič, Banjanin in Angelinović. Nekateri od teh so se upravičili, drugi pa se povabili niso odzvali.

Seja generalov JNS je bila strogo tajna ter za časa trajanja te seje ni smel nihče vstopiti v sejo dvorano. Kolikor se je moglo izvedeti, je bilo osrednje vprašanje, o katerem so razpravljali na sestanku, ali naj vodstvo stranke še nadaljuje s spajanjem pra-

je izjavil, da tega odgovora sovjetske vlade sploh ne jemlje na znanje.

Zaradi tega se more reči, da je tri leta trajajoči eri prijateljskih odnosov med Ameriko in sovjetsko Unijo sledila napetost, ki bi utegnila v resnici privedi do prekinitve normalnih diplomatskih odnosov med obema državama. Ta dogodek bi brez dvoma imel v sedanjem do skrajnosti napetem mednarodnem položaju za posledico veliko poslabšanje političnega ozračja na svetu sploh, ker bi se pozleja sovjetsko Rusije, ki predstavlja posebno močnega partnerja Francije pri razpletu obstoječih težav v Evropi, zelo oslabil. Krogi ameriškega kongresa in senata močno agitirajo za odpoved prijateljstva sovjetski Rusiji in značilno je, da zahteva to odpoved najbolj glasno tajnik strokovne zveze ameriških delavcev Viljem Green.

Kaj poreče Pariz?

Zaradi ameriškega koraka so prišli v precejšnjo zadrego tudi v Parizu. Tu so posebno nevoljni zaradi tega, ker se je izvedelo, da bi se sovjetska vlada rada izmaknila svoji odgovornosti napram Evropi s tem, da je kominterna nasvetovala, naj sedež organizacije prenese v Pariz. Razume se, da bi na ta način bila Francija pred vsem svetom hudo kompromitirana. Nobenega dvoma ni, da bo Francija, ako bi kominterna res nameravala izvesti to svojo namero, storila potrebne korake, da se centrala komunističnih rovarjev, ki so v Franciji vzporedili revolto v Brestu in Toulonu, ne prenese v srce Francije.

Kominterna povsod rovavi

Atene, 28. avg. AA. Atenska agencija poroča, da so neki tuji listi dogodke v Meseniji pretiravali. Slo je za protestni shod kmetovalcev proti preiziski ceni suhega grozdja. Protesti kmetov so bili lojalnega in stanovskega značaja. Zalostni dogodki so se odigrali samo v Pilosu, kjer je bilo ranjenih pet oseb. Obšedno stanje je bilo proglašeno v vsem mesenijskem okraju iz varnostnih razlogov. Upor kmetov je po dosedanjih ugotovitvah delo komunistov. V Meseni je zdaj red vzpostavljen.

vičnega ali pa naj začne z »akcijo v narodu«. Govoril je tudi Nikola Uzunović, ki je, kakor znano, pred sprejetjem septembrske ustave na nekem shodu v južni Srbiji izrekel krilatice, da so »politične stranke za naš narod luksuz«. Konstatirali so, da je pohorski sestanek bil legitim.

Kmalu nato je bila konferenca prekinjena ter so udeleženci pričeli zapuščati prostore. Na obrazih udeležencev je bilo opaziti precejšnjo deprimiranost, iz katere se da sklepati, da so govorniki podali sliko težkega upanja, v katerem se nahaja stranka med narodom, ki jo je začel trumoma zapuščati, kakor hitro je JNS pričela izgubljati oblast in možnosti, da terorizira poštene državljane. Sestanek se je nadaljeval ob 5 popoldne. Popoldanskemu sestanku je poleg omenjenih senatorjev prisostvoval še bivši pravosodni minister dr. Ljudevit Auer. Sestanek je trajal do pol 8, nakar je bil časnikarjem izdan komunik, v katerem se naglašja, da je prišlo do izraza enodušno prepričanje, da samo resnična jugoslovanska politika, kateri je postavil temelje kralj Zdravko, lahko nudi možnost za uspešno rešitev in definitivno notranjo ureditev. Sklepljeno je bilo, da se skliče čimprej širši sestanek, na katerem bodo sprejeti sklepi za »poživitev akcije med ljudstvom«. Nato so navzoči udeleženci časnikarjem izjavili, da so poslali svoje brzojavke na ta sestanek Marin-ković, Sršić, Šola, Majstorović in Angelinović.

★

Obiranje hmelja

Zalec, 28. avg.

Obiranje hmelja se nagiba h koncu in obiralec se v vseh straneh vračajo domov. Nakupovanje letosnjega pridelka se polagoma nadaljuje po nespremenjenih cenah. Prispelo je še nekaj novih kupev in je zadnje dni nekaj več zanimanja tudi za drugovrstno blago, za katero se plačuje po 18—23 Din za kilogram, dočim se za prvovrsten in gladko zelen hmelj prejšnjega letja plačuje do 26 Din za kilogram.

Zalec, 28. avg.

Obiranje v žalskem okolišju je v polnem teku in hitro napreduje. V kupčiji je položaj nespremenjen ter se, v kolikor je že blaga na razpolago, nadaljuje z nakupovanjem po 47 do 57 Din za kg. V Uškemu je pridelek prvovrstne kakovosti in je tudi že pridelek prvih nakupov po 43 do 47 Din za kg. Ravnotako je pridelek tudi v Roudnici obiranje, vendar bo pridelek znašal najbrž do 30% manj kakor lani, pač pa bo blago v vsakem oziru in zlasti tudi glede barve brezhibno. Do kakih zaključkov se ni prišlo.

Splošno je videti, da prvotne cenitve ne bodo držale in se bo povsod nabralo manj, kakor se je pričakovalo. To pa tembolj, ker je blago večinoma lahko. Zato je tudi vsak strah neupravičen in prekomerno ponujanje po nepotrebnem kvari ceno.

Šah v Varšavi

Po dovršitvi nedokončanih partij je končal match Letvija: Italija iz 11. kola 3½, iz 12. kola: Argentina: Francija 2½:1½, Avstrija: 2½:1½, Jugoslavija: 2½:1½, Švedska: 2½:1½, ker je König proti Danielssonu dosegel samo remis. Poljska: Madžarska 2½:1½ (zelo važna zmaga Poljske, ki je s tem dobila izgleda za prvo mesto). Romunija: Litva 2½:1½, USA: Danska 3:1 in iz 13. kola: Argentina: Palestina 2½:1½, Estonka: Romunija 3½:1½, Litva: Anglija 2½:1½, Češkoslovaška: Finska 4:0 (ta rezultat zelo preseneča, ker je Finska sicer dosegla lepe uspehe), USA: Avstrija 2½:1½, Madžarska: Danska 3½:1½, Poljska: Švedska 3½:1½ (druga, še bolj važna zmaga Poljske), Jugoslavija: Italija 3:1, Švica: Irsko 3:1 in Francija: Litvija 2:2. Stiri najstot kolo je končalo: Litvija: Argentina 3:1, Francija: Švica 4:0, Jugoslavija: Irsko 3:0 (0), Poljska: Italija 4:0 (Poljska igra proti koncu naravnost siljajno), Švedska: Danska 3:1, Avstrija: Madžarska 2:2, USA: Finska 3½:1½, Češkoslovaška: Litva 3:1, Anglija: Estonka 2½:1½ in Palestina: Romunija 2½:1½. Po štirinajstem kolu so

Vprašanje naših občin

Stojadimovcova vlada mirno in smoteno razmišlja izpovedane principe. Načelno nalaga splošno pametna, smotrna, državnim upravam potrebam in pravi ljudskim koristim ustrezajoča teritorialna ureditev naših občin. Seveda država sedaj po noveliraju tudi kompetenca in deležev in ureditev socialno-gospodarskih, kulturnih in higienskih nalog.

Hvala Bogu smemo sedaj o teh zadevah res svobodno govoriti in razpravljati in v splošnem te svobode od strani sedanje vlade in ajo za vsak ar-jeni nered in nestvarne rešitve odgovorni čini. Li tudi možnost, da hranijo svoje delo. Tako si je tudi uvodničar mariborskega »Večernika« nadel na dni nevalježno nalogo, da skupa brani »svo stvar: nesmoteno, stvarno neobikljeno teritorialno ureditev naših občin. Članek sam na sebi ni važen, list tudi ne vpliven, toda zadeva sama je izredna važnost, za ljudstvo in za državo in za jasna beseda!

Občina je osnovna občestvena, politično-upravna enotica. V njej se izživi prečinja večina državljanov. Princip ljudske samouprave in efektivne demokracije brez birokratične navlake mora v občini priti do popolnega izraza. V prvi vrsti to ustvarja zadovoljstvo, samozaveštnega, na svoje občestveno sodelovanje pomosnega državljana ter tudi hubezen in z državo povezanost, ki vzdiži konstruktivnost in trdno vero v dobrih in v slabih časih. Zato pa tudi občina ne more in ne sme biti teritorialno ne prevelika, pa tudi ne premajhna. Samo primeren obseg omogočuje tudi nebirokratično, ceneno upravo ter pomostovi, olajša in pospeši kontakt posredna do nje, da zamore uspešno vršiti svojo nalogo kot osnovna enotica.

Mi Slovenci smo v jedru imeli takšno občino, ako izvzamemo one, ki so bile vsled svojega premajhnega obsega pomankljive, toda stvarno še vedno boljše, kakor pa velike občine z dragim birokratičnim aparatom. Srbski narod je instinktivno ohranil osnovno misel večinske samouprave, a zapadnoevropsko izobraženi rodoljubni radikalni voditelji so ji dali v svobodni Srbiji vidnega izraza. In zato je i pri njih v šumadiji pri nas v Sloveniji občina sorazmerno teritorialno manj obsejna. V krajih pa, kjer je madžarska vlada s svojimi nasilnimi metodami hotela ohraniti svojemu sistemu in madžarskemu elementu umetno nadladvo, oblaajajo velike občine z notarijati in fiskali in pandurji. Bizantinski birokratično-vojaški absolutizem in latinski urbanizem je ustvaril dalmatinski sistem občin.

Občine madžarskega tipa je prinesel nam zakon o občinah in z njimi tudi namen, cilj in metode te rase. To ni nič jugoslovanskega, ne zapadnoevropsko demokratično ustrojeno, to je vsiljena, nezdrava kopija tujega, nasilnega elementa. Zato tudi vzbuja utemeljeno in upravičeno splošen odpor. Polpolno nepoznavanje psihe in potreb našega ljudstva ter zanikanje principov in metod kulturne zapadne Evrope je aplikacija tega legislativnega nestvora. Samo ignorant ali pa licemerno brez politične morale bi zamoželi braniti to, kar se je pri nas brez sodelovanja ljudstva in proti njegovi biti in proti potrebam v praksi v mnogih slučajih zgodilo.

Ze imenovani članek trdi, da izvira nezadovoljnost ljudstva iz tradicionalne konservativnosti ljudstva, da so se oblasti potrudile grupirati občine čim bolj ustrezajoče gospodarskim in tehničkim prilikam, da so izkušnje pokazale nesposobnost malih občin, da so občinske doklade v novih občinah manjše, da so oblasti delale v soglasju in s sodelovanjem krajevnih činiteljev, da bi bil naravnost nedopustljiv zločin nad nasimi narodnimi in gospodarskimi interesi napraviti iz, recimo, 18 jaskih zopet 30 gospodarsko slabših občin samo iz strankarsko-političnih razlogov. Zato naj bo dr. Korosec toliko uviden državnik, da tega ne stori, saj njegovi sodelavci in informatorji le nepotrebno vnovic vznemirjajo ljudstvo.

Koliko trditve, toliko zavijanja in nepoznavanja razmer! Še neboljen otrok samo v nezdravem slanju kriči, kaj šele izobraženo ljudstvo, ki hoče samo mir in red. Smešna je trditev, da bi se zamoglo ljudstvo umetno, samo strankarsko politično spraviti v psihično stanje, v katerem se nahaja.

Oblasti so resnične, svobodno izvoljene prave zastopnike občin svoječasno odstranile radi prvih senatskih volitev in so še pozneje »čistile« po posameznih občinah do novih volitev, o katerih je pač vsakomur več kot preveč znano, kako so se vršile in kako se je zlorabljala pri nas avtoriteta države. Za vsa ta dejanja so pač samoumevno odgovorni organi in članstvo in organizacija JNS. Jasno je, da v pravni državi v vsako protizakonitost mora biti remediura, pa nič zasledovanj in nič samovoljnosti, samo poprava krivice.

Kako v praksi ustreza ljudskim potrebam nesrečna ureditev novih občin, kažejo drastično slučaj posebej po okrajih Ptuj, Maribor, Ljubi in tudi Maribor desni breg itd. Povsod je ljudstvo nezadovoljno in to ni prav nič novo umetno ustvarjeno vznemirjenje, temveč stara boleča rana, katero je v interesu države treba odstraniti.

Prosimo, potrudite se navesti konkretno, kje so nove uprave z občinskimi dokladi manjše, kje stroški za upravo absolutno in relativno nižji? Vprašajte v Kofakih, v Pesnici, v Slovenji vasi, v Osuševcih in v ducate in ducate drugih! Ven s številkami posebej tam, kjer so na krmlu na podlagi krivice in nasilja vaši najizrazitejši eksponenti!

Problem, kako gospodarske, kulturne, socialne in druge zadeve rešiti najbolje in najpametneje, je ter najkoristnejše, se z novo ureditvijo ni rešil, temveč njegova rešitev čisto za bodočo otežila. Niti upravnost ni rešitev ni dobra. To ve vsak, kdor pozna ljudi, razmere in krivice. Ako bi se res udeleževali pametni nasveti interesov, in ne delo birokratsko, diktatorično, proti volji ljudstva in brez poznavanja razmer, v celni vrsti slučajev samo iz strupenih strankarskih vidikov v korist poslanca, bi pač sedanjega gibanja ne bilo. To je več kot jasno in za pametnega človeka razumljivo. In sedaj je samo eno gotovo: poštno delovno ljudstvo zahteva, da mora vse neizbrano in gnilo proč, pa naj so to osebe ali razmere. Ustvariti in urediti se mora pot k pravi državotvorni ljudski zmožnosti in stvarni demokraciji. Ivan Vesenjak.

je stanje precej spremenilo, ker je Švedska nekoliko opusla in je naslednje: Švedska 39, USA 38, Češkoslovaška in Poljska 37, Madžarska 36½, Jugoslavija 33½ (1), Avstrija 31, Argentina 30½, Estonka in Litvija 30, Francija 29, Anglija, Finska in Palestina 26½, Litva 26, Danska in Romunija 21, Italija 16, Švica 14½, Irsko 8½ (1). V 13. kolu igra Jugoslavija s Finsko.

Dunajska vremenska napoved: Spremen-

ljivo. Zagrebška vremenska napoved: Nestalno.

Kako se godi našemu kmetu

Dovolite, da se oglasim z dopisom, ki naj jasno priča, kako daleč je že padel naš kmet-ski stan. V soboto, 24. t. m., sem bil na velikem sejmu v St. Jerneju na Dolenjskem. Ljudje so bili kar poparjeni in žalostni. Kaj bi ne bili, ko je pa gospodarsko stanje našega ljudstva tako slabo, kakor menda še ni bilo izlepa! Kako so cene kmetiskim pridelkom padle, lahko povzamete iz tega, da so šle krave, ki so bile lani še po 1200 do 1500 Din, za 600 do 800 Din, mali prašički pa, ki si jih lani lahko še prodal po 70 do 100 Din, za 25 do 40 Din! V enem letu so torej cene živini padle za 50 odstotkov in še več. Kako naj potem kmet poravnava davke in odplačuje dolgeve?

Nič ne ugovarjamo proti temu, da je temu kriva tako zvana kriza, toda mi kmetje dobro čutimo, da bi krize v takem obsegu pri nas v naši državi ne bi bilo treba in da bi tudi v resnici ne bila dosegla take stopnje, ako bi ne bili imeli vlad, kakor so bile Srbske, Uzunovičeva in Jevtičeva, ki jim je bila diktatura izvršno sredstvo za to, da so gospodarile brez vsake kontrole, zaradi česar je seveda ljudstvo prišlo popolnoma na kant, ker se je pač gospodarilo tako, kakor kaže našiška afera in nešteto drugih.

Da nova vlada, ki smo jo vsi željno pričakovali in koje resne napore spremljamo z največjim veseljem, ker se vrača ona demokracija, ki je neobhodno potrebna za izboljšanje ne samo naših političnih, ampak tudi gospodarskih razmer, ne more razmer popraviti kar čez noč, je jasno. Dobro bi bilo, če bi se vršilo kakšno večje posvetovanje, na katerem bi prišli do besede kmetjski gospodarji in naše kmet-ske in zadružne organizacije, da bi se storili

primerni sklepi, kako kmetu pomagati. Jaz mislim, da bi se končno morala tudi dopolniti ustava s stanovskimi sveti in gospodarsko zbornico, kakor je to bilo že v predlogu jugoslovanskega kluba, ko se je delala vidovdanska ustava, ampak na vsak način je potrebna tudi nujna pomoč, da kmet popolnoma ne propade. F. F. (Raka)

Par težkih volov za - 600 Din

Slov. Gospodar z dne 14. avgusta poroča od Sv. Antona na Pohorju, da so tam nekemu kmetu zarabili in prodali par težkih volov — vrednih 3000 Din — reci in piši za — 600 (šest sto) dinarjev! Komu ne vzkipi od nevolje duša, ko to sliši? Sv. Anton spada pod davčno upravo v Prevaljah. Ali tam nič ne pomislijo, da mora tako postopanje tirati človeka v obup in v prizadetih zbujati mržnjo proti sedanjemu režimu in nezadovoljnost. Mi smo prepričani, da merodajni faktorji takega učinka iztirjevanja ne nameravajo, to se razume, toda dejansko so posledice take, ako se na tak način iztisne zadnja para iz našega kmetiča, ki je itak že čisto na kantu. Potem se tudi organi našega fiskusa ne smejo preveč čuditi, ako ljudstvo vidi v takem postopanju pristranost, četudi bi bilo neopravičeno, zakaj tak slučaj je pač tako kričec, da izziva take komentarje. Obracamo se na davčno upravo v Prevaljah, da popravi udarec, prizadet revežu pri Sv. Antonu, mi pa bomo pazili, da bi se kaj takega ne zgodilo več, zakaj sedanja vlada ima gotovo največji interes na tem, da ljudstvu v njenih velikih težavah pomaga, ne pa, da se mu njegova huda breme-na še bolj otežuje.

Šolski mladini dobrih vzgojnih listov

Hrami naših šol se oživljajo. Na zunanjih stenah šolskih poslopij se tu in tam bleste značilni izreki slavnih pedagogov, med njimi tudi taki napisi, ki izražajo, da je dobro vzgojena mladina bogastvo domovine. Dobre vzgoje pa ne ustvarja zgolj znanje, marveč predvsem etična podlaga in pravstvena utrditev mladega naraščaja. — Krščanska značajnost je in mora biti prva naloga vsake tudi šolske vzgoje. Krščanski značaj pa dozorevajo le na vzgojnih principih našega prvega Učitelja, Gospoda Jezusa, ki je največji Prijatelj otrok.

Ne smemo prikrivati, da danes tega vzgojnega principa mnogi svetni »pedagogi« ne uveljavljajo v polni meri; dobe se pa tudi izjeme — morda jih ni malo — ki hodijo svojo pot mimo naukov Kristusove ustanove.

Zakaj omenjamo to neprijetno dejstvo? Zato, da bi spoznali vsi, ki so onesrečeni z učiteljskim osebjem te vrste, kako važno je, da iščemo nadomestila povsod, kjerkoli se nudi. Naloga »Krščanske šole« je, da skuša te nepravilike, kjerkoli so, odpraviti. Dotlej si je pa treba pomagati tudi z dobrimi krščanskimi mladinskimi listi. Med te spada v prvi vrsti.

Regulacijska dela v Ljubljani

Betonski del zatvornice na »Spici« z 9 kanali

Ljubljana, 28. avg.

Skoraj vsakodnevni skromni dežek niti najmanj ne ovira del pri betoniranju ljubljanskega dna, graditve zatvornice na Spici in seveda tudi ne priznane ljubljanskega »firbe«, ki vztraja, če treba, z dežnikom v roki. Vsi seveda vemo, da je dno betonirano že malo naprej od šentjakobskega mostu, da grade ob izlivu Gradaščice velik oporni zid za novi most, mi pa smo radovedni, kaj bodo napravili z Gradaščico, ko bodo betonirali njen izliv v Ljubljano.

Gospodje, ki ne mešajo s krampi in lopatami blata v Ljubljani in kateri prav tako ne stojijo tam iz same radovednosti, so razložili vso zadevo takole: V teku enega meseca bo struga Ljubljanske betonirana vsa gori do zatvornice ob Gradaščici. Nato bodo prenesli zatvornico na »Spico«, Gradaščico pa napeljali iz njene struge po levem koritu na že betonirano dno, ki bo takrat že segalo do sedanje zatvornice. Ko bo zaprta struga na »Spici« in napeljana Gradaščica v že betonirano strugo Ljubljane, bo ostalo v strugi od Gradaščice do zatvornice na »Spici« le malo vode, katero bodo s črpalkami izčrpali. Nato bodo betonirali dno še naprej nekako 20 metrov od zatvornice, približno kakih 50 m od sedanje zatvornice navzgor.

Da bo zato razmeroma koščljivo delo vse pripravljeno, betonirajo že sedaj levi obrežni zid od zatvornice do izliva Gradaščice. Prav tako že sedaj grade opornik za novi most čez Gradaščico. Od Gradaščice pa do mostu, ki vodi na Onkarsko cesto, pa bodo ob vsem

levem bregu zgradili betonski obrežni zid, ki bo za 120 m nižji, tako da bo imel najprimernejšo višino za trnovsko pristanišče, ki bo na tem odseku. Ze sedaj odkopavajo zemljo za dovozno in odvozno cesto v pristanišče, in uravnavajo zemljišče. Na desnem bregu bodo tudi podaljšali obrežni zid za kakih 50 m od zatvornice naprej, tako da se bo trnovski zid končal hkrati z betonskim dnom. Dno od pristanišča naprej do »Spice« pa bo radi cenejše izdelave le tlakovano, kar je itak že znano.

Temelji in betonski deli zatvornice na »Spici« seveda že stojijo. Zatvornica bo imela devet spodnjih vrat, v katerih prav sedaj montirajo 9 iz debelih plohov napravljenih in nad 1000 kg težkih zatvorničnih vrat. Vsa ta vrata leže v betonskih stebrih zatvornice. Nad to pa bodo še postavili staro leseno zatvornico iz Trnovega, ki bo nato tako visoka, da bo mogla zadržati vodo pri precejšnji povodnji. Jasno je seveda, da je betonski odelj zatvornice tako zgrajen, da ima primerne in velike opornike, na katerih bodo mogli postaviti leseno ogrodje za drugo zatvornico. Čeprav je grajena zatvornica na »Spici« zelo trdna, bo stala samo toliko časa, dokler ne bodo zgradili zatvornice ob stari cukrarni. Nato pa bodo lesene dele zatvornice odmontirali, betonske opornike v strugi, katerih je 8, pa s kompresorji razbili.

Čeprav je že malo kasno, vendar nameravajo še letos dokončati betoniranje in tlakovanje dna. To bo tudi uspelo, če kake je-senske povodnji ne bodo onemogočile dela. vrsti

Graditev opornega zidu in opornika za most ob Gradaščici

Fantovski tabor v Črensovcih

Po širni naši domovini se vršijo letos narodno-verski fantovski tabori. Dne 25. avg. je bil za našo lepo Slov. Krajino tak tabor v Črensovcih. Ze v soboto so začeli prihajati od vseh strani naši vrli fantje in možje. Od 4 popoldne naprej so spovedovali že razni spovedniki. Ob pol 9 je bila bakljada z godbo. Več kot 1000 fantov in mož je korakalo v sprevodu, pojejo narodne pesmi in neprestano vzdikajoč domovini in kat. prosveti. — Ob pol 10 je bila v »Našem domu« igra: Izgubljeni sin. Pretresljivo svetopisemsko dramo so igrali igralci ljutomerskega prosvetnega društva. Vsi so zelo dobro rešili svoje vloge. Dvorana je bila natlačena polna. — Okoli 11 so zažgali pri župni cerkvi velik kres. Mladina je vsa razigrana prepevala in vzdikala.

V nedeljo jutraj je bila budnica in nato več sv. maš, pri katerih so trumoma pristopali k mizi Gospodovi fantje in možje, domači in gostje iz vse Slov. Krajine. — Ob 10 je bila pridiga g. kaplana iz Ljutomer. Nato je bila slovesna sv. maša, pri kateri so ubrano prepevali združeni fantje iz Slov. Krajine nad 60 po številu. Orglal je g. Žizek.

Tudi pri tej službi božji je na stotine naših fantov in mož pristopilo k angelski mizi. — Po opravi je bilo slovesno zborovanje pred cerkvijo, kjer je bil nalašč zato postavljen okusno okrašen oder. Pri tej priliki vsa čast in hvala našim vzornim dekletom, ki so cerkev, »Naš dom« in oder krasno in zelo okusno okrasile.

Okrog Afrike Ob vstopu v Guinejski zaliv

XII.

24. julija.

Ko smo opoldan prihajali na krov, smo bili vsi polni hvale nad tem, kar smo videli v Free-townu. Dasi ni vse po evropskem okusu, ampak skromno in preprosto, je pa zelo zanimivo za onega, ki prvokrat stopi v zamorsko mesto. Več turistov se je z avtom peljalo na deželo v navadno vas, da so si ogledali tudi kočice podeželskih črncev, kar je še posebno poučno; le glede snage si niso bili edini. Drugi so si nakupili banan, ananas, mango, kakor da bi na planiku ne imeli dovolj južnega sadja. Ogledovali smo denar, ki ga tiskajo in kujejo za vse zahodno-afriške angleške naselbine. Razlikuje se od evropskega, čeprav niso ista imena in ima enako vrednost. Kovanci niso srebrni ali bakreni, temveč iz neke rumene zlitine, penny (= 1 Din) in manjši drobiž pa je preluknjani, da ga preprosto človek nabere na vrvice. Sicer pa kujejo preluknjani denar tudi mnoge evropske države. Vsa bankovca nosi napis: British West Africa.

Krog parnika so pa čolnarji uganjali norčije. Vabili so nas v ozke »kanu« čolne. Damam so klicali: »Madám, o madám!« Drugi je začel peti: »Aleluja, aleluja,« kakor je slišal v cerkvi. Nenadoma se je njegov tovarš prekucnil v vodo in onstran čolna aekje priplaval na dan. Zabava je trajala, dokler nismo odpluli. Dolgo smo še stali na palubi in zrli na zanimivi Free-town, ves v zelenju. Zakrila nam ga je — nevihta. Dež je lil kot iz skafa in nam napravil uslugo, da je ohladilo ozračje.

Kdor se je vozil s parnikom, ve, kako vroče in soparno je v kabinah, da ponoči še spati ni mogoče. Tega sem se bal; saj mora v trop-skem pasu po celicah biti neznošno, da ne zatiseš očesa niti za sekundo. Osemajesti dan se vozimo po morju, pa me je ponoči pod tanko odejo dostikrat skoro zeblo. Kako to? Ob gorkih dnevih podnevi v vseh kabinah brne ventilatorji; prepiha je dovolj, ker je okno na stežaj odprto noč in dan. Ko sonce zaide, se ozračje temeljito shladi; v nočnih, zlasti še jutranjih urah brije v kabinu tako mrzel zrak, da ne moreš ležati brez odeje. Če se bo to spremenilo, vam sporočim.

Vozimo se dalje in dalje na jug. Sedaj smo samo še 4 stopinje oddaljeni od ravnika (ekvatorja); prekoračili ga bomo pa šele čez 12 dni, ker smo se okrenili naravnost na vzhod, v veliki Guinejski zaliv, kjer homo obiskali vse angleške in francoske naselbine.

Na nebu se gode čudesa. Opoldan stoji sonce — na severu, luna in planeti pa, ko stoji najvišje, v nadglavišču. Mislite, da se temu čudimo? Sami sebe — nehoti seveda — varamo. Izza mladih let smo vajeni, opoldan sonce gledati na jugu; zato bi se nam zdelo, da se vozimo proti severu, ko bi zagotovo ne vedeli, da plovemo na jug. Ko se vozimo tukaj na vzhod, vidimo sonce na levi; iz istega razloga imamo občutek, da plovemo na zahod. Dan je tukaj, v bližini ekvatorja, vse leto dolg 12 ur in noč tudi 12 ur, medtem ko je v Hamburgu nedavno dan trajal še 18 ur. Nekaj posebnega smo opazili zadnje dni: kakor hitro je sonce zašlo, se je v kratkem stemnilo; mraka skoraj ni.

Sinoči je bilo nebo jasno. Naenkrat začne vzdikati staro in mlado: »Južni križ!« Zadržani smo gledali ozvezdje, ki ga pri nas nikdar ne vidimo, ker leži predaleč na jugu. Prav svetle zvezde so to; da pa iz njih razbereš podobe križa, je treba že bujne domisljije. Še mnogo ozvezdij vidimo, ki so pri nas skrita. Priznati pa moram, da je na severni polobli zvezdno nebo mnogo lepše kot na južni. Ozrem se na Veliki voz. Ves se še vidi, z ojesom navzgor. Iščem Severnico; morala bi biti še nad obzorom, zelo nizko; ozračje pri tleh pa je tako megleno, da je ne uzmrem več; za poldrug mesec se nam je skrila Venera (večernica) nam blesti visoko na zahodu, v nadglavišču pa svetel planet, menda Jupiter. Ob ekvatorju se vidi celo zvezdno nebo, njegova severna in južna polovica, drugod na zemlji pa nikjer.

Zborovanje, na katerem je bilo nad 3000 ljudi, je otvoril g. kaplan Bejek Ivan, ki ima poleg našega tihga in delavnega g. župnika Zadravca za fantovski tabor glavne zasluge in ogromno materialnih in moralnih žrtev. G. kaplan je pozdravil vse navzoče in posebej še g. goste govornike.

Najprej je govoril g. predsednik mariborske Prosvetne zveze dr. Hohnjec. S šaljivo besedo, kakor zna samo on, nas je vse naučil, kdo je moder in kaj je katoliška akcija in prosveta. Za njim je g. dr. Meško iz Maribora krepko, jasno, globoko in modro orisal, kakšen naj bi bil slovenski katoliški fant. Nato je prečital svoj fini, zelo premišljeni ter socialni in religiozni referat o komunizmu in krščanstvu g. kaplan iz Dolnje Lendave.

Za tem so govorili zastopniki raznih prosvetnih društev in fantov iz vse spodnje Slovenske Krajine. Zborovaleci so navdušeno in disciplinirano sledili vsem izvajanjem ter govornike kakor tudi predsedujočega gosp. Bejeka, nagradili z gromovitim aplavzom.

Sijajno uspelo zborovanje se je zaključilo z veličastno himno »Povsod Boga!«, ki jo je lepo spremljala naša neutrudljiva godba.

Popoldne, po slovesnih večernicah, so ljutomerski igralci enako dobro kot v soboto, ponovili dramo »Izgubljeni sin«. — Ob večernem hladu so se trume fantov začele razhajati. Navdušenja in klicev ni hotelo biti konca.

Kod se vozimo? Od Free-towna na jugovzhod, ob naselbini Sierra Leone, dan kesneje pa že mimo znane zamorske republike Liberije, ki bo kmalu edina samostojna država v Afriki. Obrežja ne vidimo; je zelo nizko. Le tovrstne ladje plovejo blizu celine in obiščejo znatnejša pristanišča; večji parniki pa zavozijo na morje, ker se boje plitvin. Liberija nima naravnih luk; parniki se usidrajo zunaj na morju; promet s celino se vrši le s čolni.

Znano je, da se je pred sto leti širila po Ameriki misel, da je treba zamorske sužnje osvoboditi. Človekoljubni lastniki so pričeli dajati črncem prostost in izbiro ali ostanejo v Ameriki ali se izselijo v afriško domovino. Dali so jim na razpolago pokrajino, ki se imenuje poslej Liberija, t. j. dežela svobodnih. Glavni kraj so amerišemu predsedniku Monroe na čast krstili Monrovia. 1847 je dežela postala samostojna republika. Z domačimi se ameriški oproščenci niso dobro razumeli, in še dandanašnji se predsednikova oblast ovažuje le v obrežnih pokrajinah. Ker so razmere slabo urejene, prebivalstva še niso šteli. Čenijo pa Liberije, potomce oproščencev sužnje, na 12 tisoč, domačine na poldrug milijon. Monrovia na 6000. Volilno pravico imajo le potomci ameriških izseljencev. Predsednika volijo na štiri leta. Imajo pa — senat in poslansko zbornico. Bilo bi zanimivo, prisostvovati njih sejam. Denar imajo lasten; imenuje se dolar in v vrednosti sliči ameriškemu; drobiž rabijo angleški. Vojskava je 2000 mož. Cest je malo, železnice nobene.

Pravijo, da je dežela prav rodovitna. Pridelujejo kavo, kavčuk, kakao in kola-orehe; oljčna palma jim daje olje in jedra. Izvoz je pa kljub temu skromen, ker ni cest, ki bi vodile v zaledje. Tudi je v ozadju dovolj pragozda, kjer raste mnogo dragocenejša drevesja, pred vsem mahagoni; zaradi pomanjkanja cest pa lesa ne morejo izvažati. Podnebje belcem ne prija. V zemljepisu se liberijsko obrežje nazivlje »Poprovo obrežje«; zakaj, mi ni znano.

Prihodnje dni nameravamo obiskati po vrsti naselbine: Slonokoščeno obal, Zlato obal, Togo, Dahomey, Nigerijo, Kamerun, ki leži v dnu Guinejskega zaliva, Francoski Kongo, (Belgijskega izpustimo), portugalsko Angolo, Jugozahodno Afriko, ki je bila pred vojsko nemška last, nato pa si ogledamo Kaplandijo s Kapskim mestom. To je naš program; kako ga bomo izvedli, bo pokazala prihodnost.

— Motnje v želodcu in črevesu. Ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoznost, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefovec grenčice«.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Burger: Kinderspiegel. Napake in kreposti otrok v primerih. 174 str., nevez. Din 20. — Dörner: Die Stunde des Kindes. Pridige za otroke. 283 str., vez. Din 72. — Fahrenbruch: Der Gottesdienst des Kindes. Nagovori o verskem in pravem življenju otrok. 105 str., nevez. Din 40. — Grühl: Schulentlassungsexerzitien. 103 str., vez. Din 54. — Hofius: Kleine Gottesriten. Otroške pridige za nedelje in praznike v cerkvenem letu. 135 str., vez. Din 60. — Jansen: 64 Tafelbilder für die Religionsunterricht im ersten Schuljahr. Din 50. — Krajewski: Christus bei den Kindern. Nove pridige za otroke. 157 str., nevez. Din 40. — Meyer: Er ore infantum. Kinderpredigten in der Kindersprache. 134 str., nevez. Din 54. — Münch: Näher zum Göttlichen Heiland. Pridige za otroke. 84 str., nevez. Din 36. — Pelz: Kinderpredigten — neue Folge. 207 str., nevez. Din 64. — Penz: Kinderansprachen. 161 str., nevez. Din 40. — Straub: Malendes Zeichnen im Religionsunterricht der Grundschule. 58 tabel, nevez. Din 44.

Ljubljanske vesti:

Dva zločinca se zopet oglašata

Oglasila sta se, Eden s pismom ljubljanski jetnišnici, drugi z novimi vlogi. Mladi trgovski potnik Rudolf Torkar, ki je po Ljubljani spekuliral s kokainom in bil lani obsojen na 2 leti in pol strogega zapora, ker je mešal kokain s sodobikarbonsko, je l. avg. utekel iz ljubljanske jetnišnice. Dobro se je skrival in se sedaj nikdo ne ve, kje tiči ta begunec. Pozdravil pa je ravnatelja ljubljanske jetnišnice z dolgim pismom čez hribe in doline. V lepo pisanem pismu se Rudolf Torkar opravičuje, da smatra za svojo »časno dolžnost« zavod obvestiti o svojem begu in navaja za vzrok to, ker se ni nič ukrenilo za obnovo njegovega procesa in da bi se spravi v tir nov proces, ki bi ga oprostil, tako da bi se vrnil lepo v javnost. V pismu ironično pristavlja: »Svojega sedanjega bivališča, umevno, Vam ne morem zapustiti, pač pa je povsem zgrešeno namigavanje v časopisu, da bom skušal pobegniti čez mejo. Odpočevanje v inozemstvu nima za mene nikakšnega pomena, ker sem v Italiji obvezen vojaštvu, v Avstriji pa nimam česa iskati. Vse stvari, ki sem jih zavodu odnesel, skrajno, robe in hlače, bom vrnil po pošti. Prosim, da zavod skrbno hrani mojo civilno obleko.« Izročil je vsem srčne pozdrave.

Zloglasni razbojnik in tolovaj France Omerzu še vedno ne da miru varnostnim oblastem. Nikdo ne ve, kje se prav za prav nahaja in skriva. Vedo toliko, da se je pred mesecem pojavil celo v Zagrebu. Omerzu iz Rožnega pri Blanci je že presedel po šestih 33 mesecev in je bil v Stari Gradski od 17. novembra 1930 do 17. novembra 1933. Po raznih krajih na Stajerskem in tudi drugod je izvršil nešteto vlomov in tatvin. Celjsko okr. sodišče hrani o njem že več kg težak akt. Čevljar Josip Turk iz Zagreba je javil orožnikom v Brezicah, da sta pri njem v lomila France Omerzu in njegova sestra Pavla. Odnesla sta mu raznega blaga za 2000 Din. Vlomila sta tudi pri zasebniku Josipu Milohanoviču v Zagrebu. Sestro Pavlo so breziški orožniki aretirali in izročili sodišču. Sestra noče povedati, kje se Omerzu skriva. Prav značilen dogodek pripoveduje Marija Postrežinova v Dečih solih, občina Artiče. Sta je skupaj z možem na sprehod ob potoku Gabernici. Tam se je kopala Pavla. Pobarala jo je prijatelj: »Kaj dela France? Kje je?« Odvrnila ji je: »Boljše je krasti ko delati!« Postržinova je celo imela vtis, da je ponosna na brata — tata.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15485 od 25. V. 1935.

⊙ Ogled cerkve sv. Petra v Ljubljani. Umetnostno-zgodovinsko društvo priredi v četrtek 29. avgusta ob treh popoldne ogled šentpeterske cerkve. Cerkev je sedaj dve sto let stara in je bila lani in letos popravljena, freske pa umite, da so videli v polni krasi. Vredil bo mag. Viktor Steska. Vsi prijatelji umetnosti povabljeni.

⊙ Obupne razmere v bolnišnici. Ljubljanska bolnišnica čimdalje bolj drvi v katastrofo. Razmere v njej so se že tako poslabšale, da slabše ne more biti več. Stavka mladih zdravnikov-volontierov traja kar neprestano dalje, bolniki pogrešajo skrbne zdravniške pomoči, ker je umevno, da nastavljeni in honorirani zdravniki ne morejo opraviti vsega dela. Povrh vsega je zaradi skrajnih, ki je v mestu in na deželi zavzela v zadnjih časih izrednih razmah, proglašena nad posameznimi oddelki prava karantena. Tako je pod karanteno moški oddelki na kirurški, ženski interni oddelki in še nekateri drugi oddelki. Na te oddelke je sprejem sploh nemogoč, ako ni bolnik res skrajno nevarno bolan ali ranjen, zelo oteženo pa je sprejem tudi na druge oddelke, tako da mora bolnišnica kar po dve treljini in še več bolnikov, ki se zglase vsak dan, odkloniti. Na kirurški vlada že taka gneča, da spe kar po trije bolniki na eni posteli. Razmere v ljubljanski bolnišnici kriče že do neba in skrajni čas je, da se bolnišnica takoj razširi, oziroma vsaj razbremení.

⊙ Čevljarški prikovalčev tečaj v Ljubljani. ki ga priredi kralj. banska uprava pod vodstvom obrtnega učitelja g. Josipa Steinmanna, se prične 2. septembra t. l. ob 18 v prostorih teh. srednje šole. Interesenti se sprejemajo do dneva otvoritve. Informacije daje referent za pospeševanje obrti. Knafljeva ul. 9.

⊙ Sadni trg je bil včeraj na tržni dan dobro založen s sadjem. Vse kaže, da je letina za češnje pri nas že dokaj dobro obrodila. Bilo je nad 60 velikih košar belokranjskih sliv po 2—2,50 Din kilogram. Bosanske slive do 1000 kg so bile po 3—5 Din kg. Domači jabolki iz okolice in Stajerske je bilo do 5000 kg po 2—5 Din kg. Dovož bruske je bil srednji. Plemenite hruške so bile 5 Din kg. Trg je bil tudi drugače z ostalimi potrebščinami dobro preskrbljen. Siroči fižol po 3—4 Din, kompir po 1 Din kg. Velike škofjolske kumare so bile kar 3 za 1 Din. Kumare za vlaganje 100 za 8 Din.

⊙ Pozne borovnice na trgu. Na včerajšnji trg je prinesla neka Dolenjka do 30 kg gozdnih borovnic, ki jih je ponujala po 3 Din l. S težavo jih je prodala. Sezona za maline in jagode je drugače končana, le robide, ali kakor reko ljubljanci »črne maline«, so na prodaj po 2—3 Din l. — Včeraj je bilo na trgu prav mnogo jurčkov, ki so bili po 3 Din merica. Nekateri so bili zdravi in lepi. Črvi jurčki so bili celo po 2 Din merica. Pričenja

doba za brusnice, ki so po 5 Din l. Ljubljanske gospodinjice segajo po brusnicah in so bile vse pokupljene.

⊙ Požar v garaži »Desac«. Včeraj zjutraj je opazil službojoči stražnik na Tyrševi cesti, da se v garaži »Desac«, kjer je garaža za avtomobile, zlasti za stare, ki so napredaj, nekaj svetil, kakor da bi tam kaj gorelo. Stopil je bližje ter v resnici opazil, da gori neki avtomobil. Bila je nevarnost, da se vname vsa garaža, v kateri je bilo nad 30 avtomobilov. Telefoniral je po poklicne gasilce, ki so takoj prihiteli s tovornim avtom. Gorel je osební avto znamke »Ford«. Avto je bil že ves v plamenih, ko so gasilci prišli gasiti. Zelo v prid jim je prišla mala ročna brizgalna na zračno peno, o kateri smo pred dnevi poročali, da si jo je gasilska postaja komaj nabavila. Včeraj so gasilci pri tem požaru prvi uporabili to brizgalno, ki se je sijajno obnesla. V nekaj trenutkih je bil ogenj zaduščen. Ves avtomobil je sicer uničen, ker so zgoreli vsi najbolj važni deli, tako da se popravilo ne bo sploh več, pač pa je bila preprečena nevarnost, da bi zapadli ognju še drugi avtomobili. Goreli avtomobil so gasilci med gašenjem izveliki iz garaže. Škodo so ocenili na 22.000 Din. Ogenj v avtomobilu je nastal najbrž zaradi kratkega stika iz akumulatorja ali iz motorja v avtomobilu. Sreča v nesreči je bila, da v avtomobilu ni bilo bencina, niti olja. Lastnik pogorelega avtomobila je ljubljanski podjetnik g. Zdenko Knez.

— V Rajhenburgu in Zagrebu — dva dneva — za 55 Din s posebnim vlakom dne 7. in 8. septembra. Poromajte z nami k Mariji Lurški! Prevzimeni g. škof dr. Tomaž iz Maribora pride voditi romarske slovesnosti. Denar je treba poslati do 1. septembra. Pojavnika pošljemo zastoji. Priglasite se na naslov: »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

Solske vesti

Vpisovanje a. l. 2. in 3. razreda višje narodne šole na Gradcu in Ljubljani bo v ponedeljek 2. septembra t. l. od 8—12. Letos bo vpisovan na soli 8. razred višje narodne šole za vse ljubljanske učence, na kar opozarjamo stesne. Prihodnje leto doli soli tudi 1. razred višje narodne šole.

Grdoznan dehtilski mešanični šola v Celju. Popravni mošti bodo dne 31. avgusta ob 8. Vpisovanje v vse razrede bo dne 2. in 3. septembra od 8—12. Vpisati se morajo tudi ome učenci, ki so se prijavili že dne 27. julija za 1. razred. 8. sobaj morajo prineseti še kresni list. Pri vpisu je treba priložiti na osnovi predloženega davčnega potrdila olinjenega solnine in 20 Din za administrativni fund. Učenci, katerih starši plačujejo manj kot 20 Din davka, ne plačajo solnine.

Na drž. mešanični soli v Ljubli bo vpisovanje 2. in 3. septembra, vsakokrat od 8 do 12, in od 14 do 16 ure. V začetku potitne znanosno vpisani nal se po možnosti zadržijo prvi dan vpisovanja, ostali pa naslednji dan. Vsak prijavljenec mora predložiti zadnje leto opravevalo, roštal list, s 5 Din holkovano in pralno izpolnjeno prijavo (iskovino dobi v občinskem uradu) ter potrdilo o davčnem predpisu, po katerem se mu in odmerila solnine.

pak le slepi boj za obstanek, ki bi ga mogli poskusiti morda kako spraviti v pravila. S tega stališča je torej brezkompromisni marksizem, ki ga danes splošno imenujemo boljševizem, popolnoma dosleden. Le v eni točki samemu sebi ni zvest. Saj mu človek vendar nič drugega ni kakor izrezek iz običnega prirodnega dogajanja. Priroda pa ne pozna ne dobrega ne zla, pa tudi ne sreče ne nesreče. Zato je samo v sebi nelogično, če hočemo čisto tehnični svetovni red podkrepiti s tem, da bo ta red človeštvo osrečil. Podkrepiti bi ga smeli — posebno nasproti anarhizmu — samo s tem, da je to človeški živali najbolj primerna metoda, da se izroči slabosti v pleni močnejšemu, maloumni pametnejšemu, odkritosrčni lakavejšemu, saj tako se spodobí v prirodi. Teorija o osrečevanju je torej v tehnično materialističnem svetovnem redu s stališča logike le v toliko upravičena, v kolikor rabi za stopilo, da premoti druge ljudi in jih oškoduje v boju za obstanek. Vendar pa se zdí, da so teoretiki boljševizma zares sami prepričani, da njih nauk prinese človeštvu večjo srečo; s tem pa kažejo le, da so jih tu zajeli nazori, ki so doma v duhovnem krogu liberalizma. To pa je tudi edini kompromis, ki ga sklepajo.

Psihologsko je to naziranje pač razumljivo. Zdi se namreč, da živi ne le malo ljudi, ki bi mogli posledke materializma prav do zadnjega dna premisliti, ampak da je še mnogo manj takih, ki bi se nad temi posledki ne zgrozili. S tega stališča se nam zdí utopija o osrečevanju samo poskus opravičila, sredstvo, da bi notranje pomirili, tiste, ki presajajo v dejanje filozofski sestav, čigar dalokosežnost se jim bo pojasnila šele, ko bodo videli njega strašne učinke. Utopija o osrečevanju je, s katere strani jo pogledamo, ali izraz človeške slabosti ali pa dokaz nepremagljive moči, ki jo ima vest, ko se oglasa tudi tudi nasproti globoko zakoreninjenemu prepričanju, strasti in zagrizenosti. Če pa je ta utopija porojena le iz človeške slabosti, tedaj se ji hočemo odreči. Nečemo biti nepošteni in nečemo sklepati kompromisov. Zavreči hočemo tudi utvaro naravne etike. Nečemo se vdajati filozofiji, ki uči, da človek sicer nič ne ve o vsegačnem, nadnaravnem, da se

Mariborske vesti:

Socialni davek Obdavčimo inozemske nameščence

Maribor, 28. avgusta. Svoječasno smo v »Slovencu« poročali, da se bavi mestna občina z nacrtom uvedbe novega davčnega vira, ki naj bi se uporabljal v socialne svrhe ter nadomestil sedanjo pomožno akcijo. Vest je vzbudila v mariborskih gospodarskih krogih veliko pozornost, še večje pa je zanimanje sedaj, ko se je doznalo, da pride predlog o novem davku že na prihodnjo sejo občinskega sveta. Razveseljivo je dejstvo, da mariborski gospodarski krogi, ki bi bili z novo obremenitvijo neposredno prizadeti, takemu davku niso nasprotni. Uvidevajo, da je nujna potreba, da se najde za velike socialne zahteve, ki naraščajo od dne do dne, stalna denarna rezerva, obenem bi jim bil pa nov način pobiranja prispevkov v mnogočem ljubši od dosedanjega. Gre le za način razdelitve novega bremena na sloje, ki ga res lahko prenesejo. Nasa obrt in trgovina je danes tako obremenjena, da ne prenaša niti sedanjih davkov. O tem dovoljno pričajo milijonski zaostanki na račun občinskih doliad in drugih dajatev. Vsaka nova obremenitev, ki bi te pridobitne panoge zadela, bi bila zaman, ker ne bi prinesla zaželenega efekta, obenem pa bi še indirektno vplivala na povečanje bede in brezposel-

Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. v petek 6. septembra bo v mariborski stolni cerkvi ob 8 pontifikalna sv. maša z zalvalno pesmijo in molitvami za kralja.

Zlato poroko sta obhajala te dni v Hočah pri Mariboru ugledna zakonca Jožef in Marija Pfeifer. Proslavila sta ta redek dogodek na tišem v krogu svojih otrok. G. Pfeifer je ustanovitelj in lastnik znane tovarne in livarne strojev v Hočah. Kljub svojim 81. letom še vedno vsak dan dela v delavnici ter se peča z novimi načrti. Njegov izum je gasilna motorna brizgalna, ki se v slučaju, da odpove motor, takoj preklopi na ročni pogon. Njegova gospa soproga, ki je ob zlati poroki dopolnila 71 let življenja, je znana po svojem blagem srcu in svoji radodarni roki. Zlatoporočencema iskreno čestitamo in jima želimo še mnogo let v sreči in zadovoljstvu.

Velike zasluge g. dr. Kramerja za otvoritev nižje ženske realne gimnazije v Mariboru obstojajo v njegovem govoru v senatu, ki ga ni poslušal nihče ter ga je registriral takrat edino »Jutro«. Zakaj si g. dr. Kramer ni raje pridobil teh zaslug takrat, ko je bil tri leta minister ter je odločil o vseh vprašanjih, ki se tičejo Slovenije, je res neumljivo. Če obstojajo za to kake zasluge, potem jih ima pač sedanja vlada, ki je odobrila potrebne kredite in pa mariborska občina, ki je dala za šolo potrebne prostore brezplačno na razpolago.

Mariborčani gremo s svojim škofo na božjo pot k Mariji Lurški v Rajhenburg dne 7. septembra. Od Maribora bomo imeli posebne vozove, ki bodo v Zidanem mostu priključeni ljubljanskemu posebnemu vlakom. Voznina do Zidanega mosta je polovična, za vožnjo s posebnim vlakom Zidani most-Zagreb in nazaj pa naj vsakdo takoj pošlje vodstvu 35 Din na naslov: »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

Letos vse za šolo v Cirilovi! Prosветni tabor priredi v nedeljo 1. septembra pri Sv. Petru pri Mariboru prosvetno društvo »Skala«. Govorita profesorja Ivan Prijatelj in Jakob Richter.

V Marjino Celje bo vojil »Putnikov« avtokar 26. do 27 in 29. do 30. septembra. Prijave pri »Putniku« v Mariboru in Celju.

Nova ulica se odpira. Naglo napredujeto delo za otvoritev nove ulične zveze med Betnavsko in Magdalensko cesto, ki bo nekaj podaljšek Dajnrove ulice. Nova ulica bo služila kot dovozna žila pri gradbi novega šolskega poslopja.

Zakaj to? Nesrečnemu pokojnemu delavcu Avgustu Kelnariču, ki je mučniško umrl v globini vodnjaka na Pobrežju, namerava Narodna strokovna zveza postaviti spomenik. Kakor pa čujemo, je naročen spomenik pri nemški tvrdki!

Ponovna licitacija za vzdrževanje zgradb na državnih cestah št. 17 in 47 bo na tehničnem razdelku v Mariboru dne 7. septembra.

Licencovanje bikov se vrši 20. septembra ob 8 na sejmšči pri mestni klavnici za mesto Maribor. K licencovanju se morajo prignati vsi bikji v starosti nad 15 mesecev brez ozira na pasmo in tudi že vsi licencovani.

Hrbenico si je poskodoval pri rokoborbi na vaji v telovadnici IV. ljudske šole 27 letni Matija Volf, član SK Sparite (prejšnje Svobode). Poškodba je tako huda, da so ga morali zapeljati v bolnišnico.

Za seno, oves in slamo, ki jo nakupujejo vojaške oblasti naravnost od kmetov, se je za Maribor in okolico določila sledeča cena: oves 95, seno 40 in slama 25 par za kilogram.

Rokovnjaštvo. Pri belem dnevu je napadlo šest neznanh rokovnjačev Maksa Ferka z Otiškega

nosti. — En način pobiranja socialnega davka smo svoječasno že navedli. Občinske doklade na državne davke naj bi se povišale za 1 odstotek; s tem bi se dosegel letni efekt okrog 700.000 Din, ki bi se uporabljal izključno za svrhe pomožne akcije. Vendar bi bili prizadeti s tem načinom tudi sloji, ki nove obremenitve gotovo ne bi prenesli. Edino pravično bi bilo progresivno stališče. Socialno breme naj nosi gospodarska panoga, ki najbolj uspeva. Tu mislimo predvsem tekstilno industrijo. Primeren vir dohodkov bi se lahko našel tudi v obdavčenju inozemskih nameščenecv in inozemskih lastnikov raznih podjetij. Gospodje ravnatelji, knjigovodje, potniki, inženjerji itd. — inozemci, ki so zaposleni v mariborski tekstilni industriji in drugih obratih s neprimerno višjimi plačami, kakor jih imajo domače moči, naj bi nekaj žrtvovali in prispevali od svojih visokih plač, da smejo služiti pri nas silne tisočake ter odjedati kruh našim izobražencem. Gotovo bi se samo z obdavčenjem inozemskih nameščenecv dosegel zadovoljiv uspeh, obenem pa bi bil tak davek najprimernejši način, da se od visokih vsot, katere prispeva naše gospodarstvo za plače inozemcev, obdrži vsaj skromen del pri nas.

vrha. Pričakali so ga v gozdu poleg ceste pri Turški vasi ter mu odvzeli 150 Din.

Pet udarcev z nožem. V Zrkovski ulici na Pobrežju se je v poznih urah noči na sredo dogodila žaložra. 24 letno Nado Jelesjevič je pričakoval njen bivši zaročenec pri plotu ter jo napadel z nožem. Zadal ji je pet hudih ran ter ji raniil tudi pljuča. Vso v krvi obilo so jo našli sosede, ki so prepodili napadalca in pozvali reševalce, da so ranjenko prepeljali v bolnišnico. Napadalec je živel zadnje čase v Belgradu, odkoder se je povrnil pred nekaj dnevi ter izvedel, da se mu je zaročenka izneverila.

Vsak je sam sebi sovražnik,

če še nima v svoji hiši »Herkules« obroča za štedilnik, patentiran! Kolosalen uspeh kurjenja! Ogromen prihranek na kurivu, t. j. 50%! Dobi se pri tvrdki

D. Rakusch, Celje

Celje

Združenje trgovcev za mesto Celje razglša, da morajo biti na rojstni dan Nj. Vel. Petra II. dne 6. septembra trgovine ves dan zaprte.

Uradni dan ZTOI v Ljubljani za Celje in celjsko okolico bo v torek dne 3. septembra od 8. do 12. predpoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ulica št. 8, pritičje levo.

Zopet nočni vlom. V noči od torika na sredo je bil izvršen v hišo g. Breznika. Lastnika realitne pisarne v Frankopanova ulici vlom. Neznani vlomilec so prišli v stanovanje g. Breznika in odnesli okrog 800 Din gotovine, raznega blaga, zlatnine itd. pa za približno 8000 Din.

Čudno postopanje. Ko smo pred dnevi objavili poročilo o združitvi celjske mestne in okoljske občine, smo svojimi čitateljem obljubili, da homo o priliki objavili nekaj statistike o veliki celjski občini. Prvo poročilo nam je dal magistratni direktor g. Šubice, ki je nam takrat obljubil, da bo čez nekaj dni pripravil nekaj statističnih podatkov. Ko smo se včeraj obrnili na g. mag. direktorja Šubica s prošnjo za omenjene podatke, nam je ljubeznivo odgovoril, da mu sedaj ni treba dajati podatkov, ker jih je itak že objavilo »Jutro«, in si jih lahko prepisemo iz njega. Popolnoma odkrito povedano nam postopanje g. mag. direktorja ne ugaja, ker on je vsaj po našem mnenju enako uradna oseba za vse brez razlike prepričanja, ne pa samo za »Jutrove« naročnike in bralce. Saj je g. direktor sam izjavil, da je omenjene podatke dal prejšnji dan nekemu, ki jih je potem porabil za »Jutro«, ne vemo sicer ali z dovoljenjem ali brez dovoljenja g. magistratnega direktorja. Upamo, da je g. direktor Šubice, ko je določil podatke dal, tudi gotovo vprašal gospoda, ki jih je prišel iskat, zakaj jih bo rabil. Svojim bralcem in naročnikom dajemo to v vednost brez nadaljnjega komentarja s pripombo, da novice iz »Jutra« nimamo navade prepisovati, pa čeprav nam to svetuje sam g. magistratni direktor Šubice.

rem nekoliko bolj do jedra. Pri tem se je pokazalo, da je nastalo nasprotje do vere le tam, kjer je znanost izhajala od napasnih miselnih podstavk ali pa kjer je iz pravihnihih podstavk izvajala napadne sklepe, da pa to nasprotje povsod takoj izgine, kjer človek predre do dna in, kar je najbolj važno, da izkustvena znanost povsod tam odprve, kjer poseže preko svojega področja v vprašanja o poslednjih, najvišjih zadevah.

Starejši rod znanstvenikov je mislil, da je do spela na področju narodopisja in prehistorične arheologije do izsledkov, ki so zahtevali nadnaravne vere premo nasprotovanje. Domisljali so si, da morajo z dognanji teh dveh strok pokazati, kako so se glavni verski pojmi stopnjema razvili iz mnogo bolj nizkih predstav in da je bila vera v enega osebnega Boga in v nesmrtnost duše prvotnemu človeštvu popolnoma neznan.

V okviru narodopisja so si na osnovi resnično obstoječih nizkih verskih pojavov zamislili razvojne vrste, ki so take podmene navidežno podpirale. Sicer bi jih bilo moralo že to opomniti, naj bodo previdni, da so si mnenja raziskovalcev o poteku tega razvoja precej bistveno nasprotovala. A ob takih malenkostih se »znanost« še nikoli ni spoteknila; glavno ji je bilo vedno le, da je prišlo kaj takega na dan, kar je bilo po veri. Končno pa se je vendar-le našel samostojen znanstvenik, prost pred-sodkov, ki je opazil, da so vsi ti sistemi v nasprotju z narodopisnimi dejstvi in da so sestavljeni povsem samovoljno. To je bil škotski pesnik in znanstvenik Andrew Lang, ki je v svoji knjigi »The Making of Religion« (1898), t. j. »Postanek vere«, kot prvi prišel do prevratnega spoznanja, da imajo nizkokulturni narodi v človeštvu dostikrat prav čiste religiozne pojme in so si ohranili pogosto le malo zmedene monoteizem, vero v enega samega Boga. P. Wilhelm Schmidt SVD je potem z veliko vztrajnostjo te probleme zasledoval in znaša v svojem delu »Der Ursprung der Gottesidee« (»O postanku ideje o Bogu«, doslej 5 debelih zvezkov) toliko silnega gradiva na dan, da so se pod njim zrušile evolucijske teorije v prah in pepel.

(Nadaljevanje sledi.)

Kulturni obzornik

Vseuč. prof. Oswald Menghin:

Začetek vere

Ob priliki bližajočega se kongresa arheologov v Jugoslaviji, ki se ga udeleži tudi avtor tega članka,

Ce bi mogla izkustvena znanost dokazati, da sta glavni opori nadnaravnega svetovnega naziranja, vera v Boga in v bistveno razliko telesa in duše, nastali šele po počasnem razvoju, potem bi izgubila nadnaravna vera svoj vse presegajoči pomen na le-tevici vrednot in bi se pomizno pridružila običajnim drugim kulturnim pojavom. Vera bi potem ne bila celaj, kar je Bog sam postavil, kar Bog sam od nas zahteva in kar nas tudi k Bogu vodi, ampak neko delovanje človeške narave kakor umetnosti in znanosti, določeno v to, da človeka nekako navidezno pomiri in zadovolji. Pri svojem padcu pa ni vera zdobila tudi vsakršno možnost pravičnega ocenjevanja kulturnih vrednot, ker tako vrednotenje more trdnost stati le na prekoraumskih odnosih. Da nam je zadovoljitev duhovnih potreb več vredna kakor utešitev telesnih, to se more vzdržati le, če priznamo bistveno razliko med dušo in telesom, med duhom in krvjo; s tem pa priznamo tudi že nadnaravni, z Bogom povezan značaj človeške duhovnosti.

A treba nam je iti še dalje. Če življenje človeške duše z vsem, kar daje svetu lepega in dobrega, nič drugega ni kakor učinek snovnih, telesnih pojavov, potem moramo le v prevrednotiti vse vrednote, ampak moramo pojem vrednote sploh zanikati in priznati kot edino možno svetovno naziranje najskrajnji relativizem. Potem so edino resnične in prave tudi tiste metode izboljševanja sveta, ki hočejo vse kulturno življenje tehnično uravnati. Kajti če bi bil materializem svetovno naziranje bodočnosti, bi ta bodočnost ne poznala ne etike ne estetike in seveda v kratkem tudi logike ne več, am-

Čisti zobe — varuj se zobnega kamna

SARGOV

KALODONTA

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Za ohranitev velenjskega rudnika

Soštanj, 27. avg. Minulo nedeljo so se pred Rudarskim domom v Velenju zbrali rudarji, obrtniki in drugi ter zahtevali, da se nameravana ukinitve dobav premoga direktije drž. železnice pri velenjskem rudniku ne izvrši. Niti niso zahtevali zboljšanja sedanjega stanja rudarjem, katerega more dometi le tisti, ki ga neposredno vidi in doživlja, zahtevali so mnogo manj: ohranitev sedanjega stanja, to se pravi 14 delavnikov na mesec.

Velenjski rudnik je kriza obšla že leta 1923, ko so se bila druga rudarska podjetja v konjunkturalnem ravnesju. Že takrat so se pričele redukcije delavcev, redukcije mezd, naročil itd. Leta 1922 je znašala tonaža prodanega premoga 202.320 ton, leta 1923 88.890, leta 1924 pa komaj 69.225 ton. Število delavcev se je zmanjšalo od 888 na 260. Od teh 260 pa se jih okrog 100 menjava, tako da delajo komaj vsak drugi teden. Naročila premoga rapidno padajo. Direktija drž. železnice je l. 1930 prejela 42.496 ton premoga ali 34,1% celotne produkcije, leta 1933 pa samo 2550 ton ali 23,7%. Direktija je reducirala svoja naročila kljub vedno manjšim cenam velenjskega premoga. Leta 1930 je kupovala premog po 115 Din za tona, leta 1933 95 Din, leta 1935 pa 66,50 Din. Od septembra 1930 pa do danes je rudnik znižal cene direktiji za 58%. Posledice tega vsesplošnega padanja so čutili in nosili rudarji. Redukcije so neusmiljeno reducirale njihove vrste, usihale so mezde. Če pa se sedaj nameravana ukinitve dobav direktije drž. žel. izvrši, je resno ogrožen obstoj velenjskega rudnika. Oddaja premoga drž. železnici znaša ca 25% celokupne rudniške produkcije. Izguba teh naročil bi po-

menila katastrofalno redukcijo delavstva ali pa zmanjšanje delovnih dni. Delavstvo, ki že z dosedanjimi 14 delovnimi dnevi živi v skrajni bedi, bi tega ne moglo prenesti. V nevarnosti bi bila že itak nizka eksistenca. Vzdrževanje reda v rovinah in pri strojih v ostalih dneh, ko bi delavstvo ne delalo, bi povzročilo nerentabilnost rudnika. Ustavitve rudnika bi povzročila silno škodo državi, ki je samo od leta 1927 dalje investirala za racionalizacijo rudnika nad 7 milj. Din, dočim bi morala banovina dovažati za električno centralo mnogo dražji premog od drugega, a občina Velenje bi izgubila letno ca 100.000 Din na dokladah. Poleg rudarjev in njihovih družin bi bilo uničenih tudi mnogo obrtnikov, katerih obstoj je odvisen izključno od obratovanja rudnika. V čigavem interesu bi se naj torej izvršila odpoved naročil? Kajti trditve, da je kvaliteta velenjskega premoga preslaba za železnice, ni resnična. Preizkušnje in analize so dognale, da ima velenjski premog dovolj kalorij in da se lahko uporablja za tovarne kakor za mešane vlake. — Zato so nedeljski zborovalci sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo:

da se preklicke sklep ministrskega sveta, da se preneha z zapostavljanjem naših rudnikov od strani države,

da se uvedejo enotna rudar, zakonodaja in rudarski policijski ter tehnični in higijski predpisi za vse rudarstvo v državi,

da se da na razpolago denar za sistematično proučitev vprašanja glede povečanja konzuma in možnost, da se premog uporabi v nove namene, in

da se da brezposelnim rudarjem delo ali zadostna podpora.

dinarjev in je plačljiva ob prejemu. Naročila sprejema prireditelj Sušec Stefan, Ljubljana, Beethovnova ulica 13, ali Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Koledar

Cetrtek, 29. avg.: Obglavljenje Janeza Krstnika. Sabina, mučenica. — Mlaj ob 2. lirschele napoveduje lepo vreme.

Osebnosti

— **Pohotno podčastnikovo šolo**, ki je trajala dve leti, so dovršili naslednji pehotni podnaredniki in sicer z odličnim uspehom: Stanislav Kožuh, Branko Pudar, Franc Polglaj, Ivan Lončar, Rudolf Hornjak, Tomo Martinec, Karol Berič, Peter Vrdo-ljak, Feliks Brus, Martin Železnik, Stanko Cvelbar, Karel Duh in Milan Šijan; s prav dobrim uspehom: Anton Nemec, Milan Čavor, Josip Sekula, Jurij Malič, Mihael Vodusek, Jožef Belak, Rudolf Martinčič, Marko Domazet, Milan Pavlica, Vilim Losonc, Marjan Dolovčak, Emil Mance, Anton Skrbec, Vladimir Kline, Nikolaj Pintar, Robert Kovačič, Peter Slapar, Anton Sabo, Hilarij Bofulin, Ivan Herendič, Franjo Surovčak, Franjo Krizmanič, Marko Petek, Bogdan Končar, Ferdinand Tomač, Vladimir Stanič, Frančišek Strmljan, Zvonimir Hasek in Karel Kerin in z dobrim uspehom: Josip Klanfar, Ivan Fajgl, Ljudevit Dobaj, Milan Letunica, Karel Luznar, Anton Stern, Janez Drašler, Mirko Dervenkar, Franjo Pecik, Dragotin Golub, Josip Hajdin, Viktor Oreškovič, Božidar Jegdič, Viktor Rožman, Milos Perdan, Zvonimir Delač, Emil Krajnc, Frančišek Gorše, Milan Čuk, Franjo Nebecki, Ludovik Lesjak, Ladislav Pezderšek, Josip Šil, Mirko Krajcar, Ivan Putnik, Anton Bohinec, Peter Fegeltija, Bogomir Jedisek, Karlo Marinac, Andrej Ševčik, Josip Stasej, Avgustin Žagar, Branko Vitas, Ante Jusin, Dušan Erar, Bogomil Gabere, Božidar Govedarica, Milan Grčman, Milan Šijka, Peter Bauman, Ferdinand Tičar, Franjo Turkalj, Rudolf Zibert, Dragotin Melcer, Jožef Petek in Ivan Gabre.

Ostale vesti

— **Emigranti in prijatelje vabimo**, da se v čim večjem številu udeležijo koroškega narodnega tabora na Poljani pri Prevaljah in tabora legije koroških borec na Sv. Planini nad Trbovljami, ki bosta v nedeljo 1. septembra t. l. Bratom Korošcem, ki delijo z nami isto usodo, vso našo podporo! — Organizatorno-propagandni odtsek Zveze jugoslovanskih emigrantskih društev, Ljubljana.

— **Prošnje akademikov za sprejem v Oraznov dijaški dom** in za podelitev brezplačnega obeda. Po sklepu upravnega odbora Oraznovega dijaškega doma v Ljubljani dobijo tudi v zimskem semestru šolskega leta 1935-36 večje število revnih akademikov tukajšnje univerze brezplačno kosilo v Akademskem kolegiju, odnosno v javni kuhinji pri Delavski zbornici. V prvi vrsti bi prišli pri tem cni akademiki v poštev, ki bi zaradi pomanjkanja prostorov ne mogli biti sprejeti v dom, vendar pa prosijo stanovanje ne izključuje brezplačnega obeda, če so gnojne razmere dotičnega akademika zelo neugodne. Prednost imajo v vsem medicini in nezakonsko rojeni. Za obe ugodnosti (brezplačno stanovanje in obed) se prosi v cni prošnji in sicer na predpisanim obrazcu, ki se dobi proti odškodnini Din 1, pri lišniku g. Rostoharju Ivanu v Wolfovi ulici šte. 12. Kdor želi, da se mu pošlje tiškovina po pošti, naj priloži za pošiljko potrebne znamke. Na obrazcih prošnji so natisnjena vsa potrebna navodila glede sestave oziroma izpolnitve, glede pritrilj in dokumentov, ki morajo biti prošnji priloženi. Nekolovane prošnje naj bodo naslovljene na: Upravni odbor Oraznovega dijaškega doma v Ljubljani. (univerza). Opozorjamo pa, da se bodo upoštevale samo prošnje, napisane na predpisanih skovinah, ki bodo pravilno in točno po navodilih izpolnjene, potrjene, opremljene s potrebnimi dokumenti in predložene naši upravi vsaj do vključno 3. oktobra let. leta. Nezadostno frankiranih poštnih pošilk, ki bodo vsebovale predmetne prošnje ali pripadajoče dokumente, naša uprava ne bo sprejemala.

— **Na banovinski kmetijski šoli** na Gremu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto zimske šole, ki traja dve zimi po pet mesecev, začetkom novembra 1935. Vsi učenci stanejo na zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se priidni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji. Lastnoročno na celo polo pisano prošnjo, kolikavno z 5 Din je poslali ravateljstvo banovinske kmetijske šole

na Gremu pri Novem mestu najpozneje do 1. oktobra 1935. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o navedenosti pri onih proslah, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev odnosno varuha (kolek 2 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezna izjava staršev ali varuha (kolek 2 Din), ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo stipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovensčine in računstva, katerega so oproščeni absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po zdravniku zavoda. Oskrbnina znaša do preklica od 25 do 300 Din mesečno po premoženjskih razmerah prošilca in se plačuje mesečno naprej. Prošilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Obenem pa naj zaprosijo za podporo še sreski kmetijski odbor. V prošnji za sprejem je navesti, če je sreski kmetijski odbor že naprosen za podporo, oziroma je priložiti odborovo izkazilo o višini prispevka.

— **Vse šole opozarjamo** na sledeče knjige: Majcen, Prva čitanka, stane samo Din 5; Fink, Zemljepis za mešč. šole (II., III., IV. r.), stane samo Din 15. Za I. razr. izide nova knjiga v oktobru; Fink, Splošna učna knjiga za obrtne šole, samo Din 5; Antauer, Do stvarnega pouka v I. razr., knjiga, nujno potrebna za vsako šolo! Naročila pošljite na naslov: Tiškarina sv. Cirila v Mariboru.

— **Obrtna razstava** v št. Vidu je bila zaključena v nedeljo, dne 25. avg. z veliko vrtno veselico na vrtu g. Iv. Zaleta in št. Vidu. Istotam je bila izžrebana ob 19 vstopnica, ki je zadel kuhinjsko opremo, dar društva Jugoslav. obrtnikov. Izžrebana je bila številka 2894. Srečna lastnica te vstopnice je gospa Velnar, soproga šef. pregl. v št. Vidu. O poteku in uspehu obrtne razstave v št. Vidu bomo še poročali.

— **Zadnji dan prijave** za izlet s posebnim vlakom na Dunaj. Za obisk dunajskega velesejma organizira društvo »Putnik« izlet s posebnim vlakom od 5. do 10. septembra. Poleg Dunaja si bodo izletniki ogledali Baden in Semmering, Kobenz in Rax. Vožnja v III. razr. od Ljubljane do Dunaja in obratno stane 302 Din, a v II. razr. 400 Din. Za nabavo polnega lista ni potrebno potrdilo o plačanih davkih. Prijave do 29. avgusta v Putnikovi biljetarnici, kjer se dobe vse ostale informacije.

— **Javna prošnja**. Vodstvo »Tovarne motova« d. d. Grosuplje je dne 19. t. m. poslalo med delavce v svojem obratu ter Gasil društvu v Grosuplju okoliščino, da odsele tovarniška sira ne bo več dajala znakov ob določenih urah. Radi tega se podpisani z javno prošnjo obračamo na vodstvo tovarne, da prekliche svoj odlok iz naslednjih vzrokov: 1. Od vsega početka obstoja tovarne motova je vsa okolica zelo navezana na časovne znake sirene. Prizadeto je posebno delavstvo in uradništvo tovarne same, a ravno tako sam obrat v tovarni. 2. Prepoved dajanja znakov sirene ne izvira iz kakih tehničnih ovir, temveč iz čisto sebičnih osebnih namenov, ki so pa vsem dobro znani. — Prizadeto tovarniško delavstvo, uradništvo ter okoliščani Grosuplja.

— **Vlom v vevsko papirnico**. Vevška papirnica ima na več oddelkih razdeljeno veliko skladišče, kamor zlažejo v bale zaviti izgotovljeni papir raznih vrst. Skladišče ima okna, ki niso klovekako dobro zavarovana pred vlomilci. Ponoči 24. avgusta so neznan storilec neopaženo prišli do skladišča. Ker so bili okenski obodi že močno trhli, se jim je z lahkoto posrečilo eno okno vreti iz zidu in sta se nato 2 vlomilca splazila v skladišče, tretji pa je zunaj stal na straži, oprezoval in imel voziček pripravljen za bogat plen. Vlomilca sta v skladišču pregledala več bal in sta jih prerežala, da se prepričata o kakovosti papirja. Naposled sta prišla do zaželjene robe. Skozi okno sta odnesla 5 bal brezlesne in ovojnega papirja v skupni teži 155 kg in v vrednosti okoli 1000 Din. Z vozičkom so papir nato odpeljali. Domnevajo, da so bili pri vlovu udeleženi domačini, poznavalci lokalnih razmer.

— **Mednarodna avtomobilska cesta** skozi našo državo. Kakor znano, bo tekla mednarodna avtomobilska cesta od Calaisa v Franciji do Carigrada in se dalje do Indije skozi našo državo. V naši državi bo cesta tekla na odseku od Subotice čez Bačko Topolo, Feketič, Srhobran, Novi Sad in Belgrad. V srednji in severni Bački so zemeljska dela za to cesto že v polnem teku ter bo velik del ceste že v jeseni izročen lokalnemu prometu. Cesta bo utrjena najprej z gramozno podlago, na kateri bosta ležali plasti betona in asfalta. Cesta bo imela vzbočno obliko ter bo spodaj široka 8, zgornj pa 6 metrov. Vzdolž ceste bodo kanali, kamenite klopi ter bo nasajeno sadno dreve.

— **Carinaršica** v Metkoviću. — Eno pomembnih letovišč v Dalmaciji je Metković, ki ne leži neposredno ob morju, temveč ob ustju reke Neretve, in sicer precej oddaljeno od morske obale. Sedaj je Metković dobil moderno carinaršico. Pojavilo se je vprašanje, ako bodo parniki snili se mogli pristajati v Metkoviću, ker je Neretva velik del svojega ustja zasula s prodom tako, da v zadnjem času niti mali parniki že ne morejo več pristajati ob obali Neretve. Mesto Metković se že delj časa pritožuje, zakaj mu država ne pošlje globlinskega očistevala, temveč ga zapuštuje po raznih manjših krajih, o katerih trdijo Metkovičani, da se daleč toliko ne koristijo državi kakor pa Metković.

— **Dva pustoloven** se že čez časa potikata okrog po Savinjski dolini in skušata slepariti na razne načine. To so neki A. Š. iz Grapjske vasi in neki P. iz Celja. Oba se izdajata za »bogoslovca«. Š. celo za gojenca jezuitov v Zagrebu. Toda župni urad na Gomilskem se je informiral pri predstojniku jezuitov v Zagrebu in dobil odgovor, da Š. ni njihov gojenec, ker so ga po par dnevih napodili. Ima le en razred gimnazije, dočim je njegov »kolega« končal šest razredov. Oba se potikata okrog in skušata opehariti lahkovorne ljudi, češ, da bosta imela »novo mašo«, za zaradi revščine ne moreta. Zato jima je več ljudi že nasledilo. Pred kratkim sta si pri podružnici za Črtno dovolila

veliko predrznost, zaradi katere bosta še imela opravka z orožniki. Imela sta namreč »večernice« in zbornala res nekaj ljudi skupaj, ki ju niso poznali. Pri teh »večernicah« je P. celo »pridigoval«, dočim je Š. imel »litanije«. Ker sta nepridiprava zmožna še drugod narediti kaj podobnega, se opozarjajo župni uradi, da ju izroče bližnji orožniški postaji. Trenutno namreč ni znano, kje se sedaj potikata. Tudi ne hodita vedno skupaj. Torej pozor pred njima!

Čas svežih paradižnikov nas opozarja, da s makaroni in spageti — Pekateto ali Jajnine — pripravljene s paradižnikovo omako zelo točna in okusna jed. Gospodinj, pripravite svoji družini večkrat to osvežujočo ceneno jed!

— **Pojdite z nami v sončno Dalmacijo** — Štiri-dnevni izlet s posebnim vlakom za 280 Din dne 20. septembra: v Split, Trogir, Sinj, Šibenik in na Hvar. Vesela trgatve grozdja: cel vinograd za izletnike! Podrobna pojasnila pošljemo zastoj. Priglasite se takoj na naslov: »Po božjem svetcu, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

— **Prva, najstarejša zasebna enoletna trgovska šola** »Christofor zavod«, Ljubljana, Domobraska cesta 13, vpisuje. Odlični predavatelji, največji obisk. Zahtevajte pojasnila, slikane prospekte.

— **Redni vpis v Dopisno trgovsko šolo v Ljubljani**, Kongresni trg 2, II. nad., se vrši od 1. do 10. septembra 1935. Predpis se vrši ves mesec avgust. V DTS se lahko vpisuje vsakdo. Pri Dopisni trgovski šoli se naučite doma potom dopisovanja moderne jezike, kakor: nemščino, francoščino, italijansko itd., dalje vse trgovske predmete, kakor: knjigovodstvo, dopisovanje, stenografijo, računstvo itd., dalje vse trgovske predmete, ki so potrebni za vodstvo zadrug. V svoji Dvoletni trgovski šoli pripravlja hkrati svoje učence za privatni izpit na Državni trgovski šoli. Začetek šolskega leta je 1. oktobra. Cene so znatno znižane. Prospekti in informacije brezplačno.

— **Enoletni trgovski tečaj** v Ljubljani, Kongresni trg 2, II. nadstropje (Trgovski učni zavod), je dosegel v preteklih letih pri svojih učencih najboljši uspeh. Zavod razpolaga z najmodernejšimi programi, ki ga izvajajo samo prvovrstne moči. — Istotam se vrše razni večerni, jezikovni, stroječni, stenografski in drugi specijalni tečaji. Zavod daje ustmeno ali pisмено vsa pojasnila brezplačno. — Priporočamo!

Ptuj

Letos vse za šolo v Cirilovi!

V Ptuju sprejem na hrano in stanovanje 2. dijakov (inje). Klavir, instrukcije in druge ugodnosti. Ponudbe: Ivanovec, Ptuj.

Naznanila

Ljubljana

1. Nuočno služb. omaro lekarnar: mr. Sušnik, Martijl trg 5; mr. Karali, Gosposvetska cesta 16, in mr. Bohinec, d. d., Rimska cesta 21.

Drugi kraji

Meste pri Ljubljani. Drevi ob 8 bo v Ljubljanskem domu predavanje s slikami o ljubljanskem evhar. kongresu in letosnjih lurskih slovesnostih. Krasno sliko Vabljani vsi!

Semška fantovska Marijlna kongregacija priredi prihodnjo nedeljo, dne 1. septembra igro v treh dejanjih »Luz z gora«. Glavne vloge imajo v rokah d. d. študentje. Vstopnina — sodci: 1. 6 Din, II. 4 Din, stajalca 3 Din.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Cetrtek, 29. avgusta: 12.00 Nekaj eksotičnih cvetk — plošče 12.45 Poročila, vreme 13.00 Glas, obvestila 13.15 Jaz — pa ti — pa židana marea (revija veselih pesmi) plošče 14.00 Vreme, spored, borza 15.00 Ljudskih nog naokrog (Radio orkester) 15.10 Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič) 15.30 Glas, poročila, vreme, spored, obvestila 15.35 Nae, nra: O Beogradu (Dušan Nikolajević) 16.00 Preno: iz Beograda 22.00 Glas, vreme, poročila, spored 22.10 Jugoslovanski biseri.

Drugi programi:

Cetrtek, 29. avgusta: Belgrad: 20.00 Muzarstvo skladbe 21.00 Ruske romane 21.30 Radijski orkester 21.35 Narodne pesmi 22.00 Preno: iz rustavracije — Zagreb: 20.00 Belgrad — Dunaj: 20.10 Dunajska glasba 21.15 Radijski orkester 22.25 Sonate za violino in klavir 22.30 Orkestralni koncert — Budimpešta: 20.00 Orkestralni koncert 21.45 Glasna glasba — 22.00 Jaz — pa ti — pa židana marea 22.30 Vokalni koncert 22.39 Vokalna godna 22.45 Plesna glasba — Rim-Bari: 20.40 Glasbeni intermezzo 21.35 Tragedija — Praga: 12.35 Radijski orkester 21.15 Jaz 21.45 Radijski orkester — Varšava: 20.30 Orkestralni koncert 21.00 Orkestralni koncert — Berlin: 20.10 Plesni večer — Frankfurt: 12.00 Plesni glasbeni program 21.30 Deklice pojo — Frankfurt: 20.10 Glasbene zgodovine 21.00 Igra — Monako: 20.10 Igra.

Narodna glasba

»Eno pesem pojmo mi« je naslov na novo izšli zbirki slovenskih narodnih pesmi. V njih so obdelani napevi iz Kokošarjeve zbirke. 20 takih napevov, zelo primerno in dobro izbranih bodisi z ozirom na melodično pristnost, bodisi z ozirom na pestro vsebino, je obdelal za moški zbor naš mojster vokala — Emil Adamič. Pesmi so izdelane preprosto, naslonjeno na način našega prepevanja, a ne šablonsko. V vsaki je dano podoživetje iz prvinske tvorbe. Tako je vsaka izmed njih — vesela, žalostna, dovijna, zbudljiva — kratko izdelana glasbena tvorba, ki sledi osnovni misli in se ji skusa podrediti tudi v kompozitorni tehniki. Slednja pa se v dosogo cilja opira edloma na preprosto harmonijo, deloma na prav tako polifonijo, ki je pa kljub slučajnim trdotam jasna in dosledna. Tako bodo pesmi zopet nova in okusna hrana našim moškim zborom, ki bodo mogli pridno segati po njih. Saj cena partituri — 16 Din — ni pretirana; poleg tega pa je mogoče dobiti tudi partituro posameznih pesmi po skromni ceni 1 Din. Naročiti je mogoče zbirko pri izdajatelju Romanu Pahorju v Dravljah pri Ljubljani. — Omenimo naj še, da je preprosto naslovno stran narisala inž. arh. Gizela Šukljeto.

Ali ste že poravnali naročnino?

Črni grad: šola vohunov

Na Angleškem je med hribi grofije Devonshire prastar grad. Ves je obrasel z bršljanom, videti je s črnim zidovjem ko grad čarovnic in razbojnikov. Malo vedo ljudje o njem: le zdaj pa zdaj se pojavi kak gospod s kovčgom in gre po dolgi poti s kolodvora do gradu. Vrtar preišče listine prišleca, nato odpre vrata in gospod izgine za zidovi skrivnostnega, črnega gradu. Sele čez tri leta bo gospod odšel iz gradu, kjer se tudi v najbolj mirnih dobah bije boj za svetovno oblast Anglije.

Tu so vohaki na nevidni fronti. Angleška, že toliko slavljenca oblast detektivov se dobro zaveda, zakaj svoje agente zapira za tri leta v pravo pravico samostansko osamljenost črnega gradu. Člani »Intelligence Service« — vohunskega urada — so elitna četa, kamor morejo pristopiti le najzrenejši, najhladnokrvnejši in najvitejši možje. Triletno šolanje v črnem gradu — »Black Castle« — naj jih izuri, da bodo zmogni težavnega in nevarnega poklica — vohunstva. Bodoči člar Intelligence Service mora biti povsod na mestu, pa bodi, da mora službeno plesati kje na čajanki ali korakati kot razcapani berač po puščavi ali broditi kot arabski barantač po Abesiniji. Biti mora sijajen igralec, izboren opazovalec in — tudi hraber vojak, ki zna umreti za veličino Anglije.

Stiristoletne izkušnje in tradicije so vohunskemu uradu dale veliko orožja za tajnostni boj v roke. Ta vohunski urad je ustanovil še kralj Henrik VIII., ki si je z njim tudi pomagal, da je zbiral gradivo zoper svoje nesrečne žene; s pomočjo tega urada je bila kesneje umorjena kraljica Marija Stuart. Slavni Cromwell je še razširil in uredil vohunski urad; s pomočjo vohunskega urada je Anglija zvedela za vse politične šahovske poteze velikega Napoleona in se je mogla pravočasno braniti.

Nevidne niti se že stoletja stekajo iz vsakega sveta v londonsko hišo Downing-Street, 10, kjer je nameščena centrala Intelligence-Servicea — vohunskega urada. Iz te hiše prejme vsak vohun svoja tajna navodila. A vohun ne pozna niti svojih tovarišev niti svojih predstojnikov (Poff). Najvažnejša navodila so tako izdana, da jih ne more nihče slišati, niti politična policija Scotland Yard. Zakaj, med obema nevidnima angleškima armadama Intelligence-Service in Scotland

Yardom je veliko tekmovalje, časih si obe celo nasprotujeta. Na primer si Scotland Yard želi, da bi kak človek izginil, a Intelligence Service hoče, da še nekaj časa javno deluje, da bi zvedeli še za sodelavce dotičnega.

Cesa se učijo bodoči vohuni v šoli črnega gradu? Najprej se dve leti samo telesno vežbajo. Poučujejo jih najizurjenejši strokovnjaki rokoborbe, jeze in tenisa. Če si gojenec pridobi zadostno znanje glede na moč, urnost in gibčnost, tedaj sledijo čudoviti strokovnjaški predmeti. Tako izvežbajo gojenca, da zna izvrstno plezati po hišah. Nauči se odpirati najbolj zveržene ključavnice, predvsem pa mora znati, da se vede neslišno in prikrito. Tako ga pustijo, da hodi v temi po sobi, kjer škriplje pod in cvilijo vrata. Pohištvo stoji vse narobe, knjige in vaze se prevrnejo, čim se jih dotakneš itd. Bodoči vohun pa mora hoditi v temi po taki sobi tako, da ga ni slišati in da ničesar ne prevrne — ko kaka senca.

Čez nekaj tednov se nauči vsega tega. Nato mora znati poiskati kak predmet v sobi, ki je temna in je polna pasti za ropotanje. Učitelj pa nadzira z uro v roki, koliko časa potrebuje učenec za tako nalogo. Če je učenec tako daleč, da se ne odzovejo niti najbolj občutljivi signali, tedaj je profesor zadovoljen z njim.

Zvečer so ure za jezike, zemljepis in politiko. V tretjem letniku so na vrsti najtežji predmeti. Vohun se uči, kako se je treba oblačiti v druge obleke in prenašati obraz in zunanost. Seveda ne le tako, da si obesi nase kako umetno brado ali lasuljo, kar bi vsak takoj spoznal. Sprememba je bolj zamotana, bolj iznajdljiva. Paziti mora na vsako potezo v obrazu na izraz svojih oči in še celo — roke si mora znati spremeniti, saj prav roke izdajo več ko obraz in glas. Članu vohunskega urada morajo ljudje v londonskih salonih prav tako verjeti, kakor kadar bi bil indijski romar ali težak v Liverpoolu.

Jako važno poglavje te šole je znanje tajnih pisav in branje šifer. Bodoči vohun se uči vseh sredstev, kako je najti nevidne pisave. — Tudi v šoli črnega gradu so dobri in slabi učenci. A najboljša šola zanje — ko povsod — je šele služba sama, ko vse sami doživijo.

Kralj Jurij v uniformi Škotov v Ballaterju na Škotskem.

Večna Španija

Nič ni prijetno slišati vse to, kar je dan na dan v listih o Španiji. O separatizmu v Španiji, o komunizmu, anarhiji, umorih, požigih, o uničevanju najlepših umetniških tvorb. Samo barbarstvo in zločinstvo brez konca in kraja. Ali je to tista dežela pesmi in lepote, ki smo sanjali o njej, ki je naša »Lepa Vida« hrepnela po njej?

Zares, Španija iz naših sanj je pač drugačna. Ali je zares utonila v vulkanskih izbruhih Evrope v dvajsetem stoletju?

Španija je katoliška dežela. Seveda imajo tudi radikalni elementi svoje kotičke, tudi v Barceloni. A napak bi si predstavljali to krasno katalonsko mesto, če bi mislili o tem mestu, da je gnezdo samih brezbožnikov, anarhistov in metalev bomb. Prav v Barceloni dobiš najglobljo, prepričano vero, brezhibno, dejansko krščansko, vneto delovanje na verskem in karitativnem področju — tudi izven duhovskih ljudi.

Španija je mnogo žrtvovala in se hrabro izkazala glede na vero in domovino. Od leta 711, ko je bila bitka pri Kseres de la Frontera, ko so skoraj vso Španijo zavzeli Mauri, pa do odkritja Amerike, ko se je sesula poslednja maverska oblast v Granadi in je odšel poslednji sultan, Boabdil, iz pravilne palače v Alhambri — vse je ena sama junaška pesnitev španskega naroda! — Nepozabni so dnevi, ki jih preživiš v Loyoli, v Mauresu in v Avili, koder vdihavamo duševno ozračje svetega Ignacija, svete Terezije, ki je njun duh deloval in še deluje skozi stoletja. Kako se začudiš, ko dobiš v Madridu in drugod po mestih delovanje društva Damas Catequistas, ki se trudi tudi med najbolj zapuščenimi in zagriženimi delavskimi sloji!

Španija je katoliška dežela. Kje je še kaka pokrajina razen večnega mesta Rima,

ki bi se mogla ponašati s toliko prekrasnimi katedralami in cerkvami! Toliko slavljenca španske krajine niso povsod tako lepe, kakor si jih mislimo iz dalje. Mimo krasnih pokrajin v Granadi, Valenciji in Mureiji, dobiš tudi gole, puste, samotne puščavske, skalnate dele Španije. A španska umetnost, bodi stavbarska, slikarska — je pač prvovrstna. Vendar ni španska lepota samo v cerkvah, ampak je vse ljudsko življenje prešinjeno z njo.

Na veliki teden n. pr. vidiš dolge procesije, zlasti v Sevilji. Člani raznih bratovščin stopajo v veličastnih starinskih nošah. Po trideset, štirideset moških nosi cele gledališke odre, znake Kristusovega trpljenja in s svečami in rožami okrašene oltarje Marijine. Čudovit je vtis take procesije v tišini, v pokoju noči, kjer te ne moti kričanje prodajalcev časopisov in sadja, marveč je vse resnega in zbranega duha.

In procesija na Telovo, ko plešejo ministrantje pred procesijo! V Sevilji plešejo celo v stolnici pred monštranco, kar je za naše pojmovanje nekaj nezasiščenega, a kdor je to videl, mora priznati, da ga je globoko presunilo.

Kako preprosto pa je veselje istega ljudstva na veseliceh, n. pr. pri Feria v Sevilji, ki jo obhajajo spomladi kar štiri dni. Tu je sejem, živinski sejem, razne čudovitosti, rakete in kar mesto samih šotorov, kjer so bogatejša družina, ki ondi sprejemajo znanca in prijatelje in kjer na večere s kastanjeta — v rokah in rdečimi nagelnji v črnih lasih plešejo lepe senorite v dragocenih pelerinah in čipkastih rutah.

Ko slišimo in čitamo o zločinah, uporih, umorih in požigih, ne pozabimo na one neminljivo, večno Španijo, ki tudi še danes živi in ki bo tudi taka ostala.

Drobtine

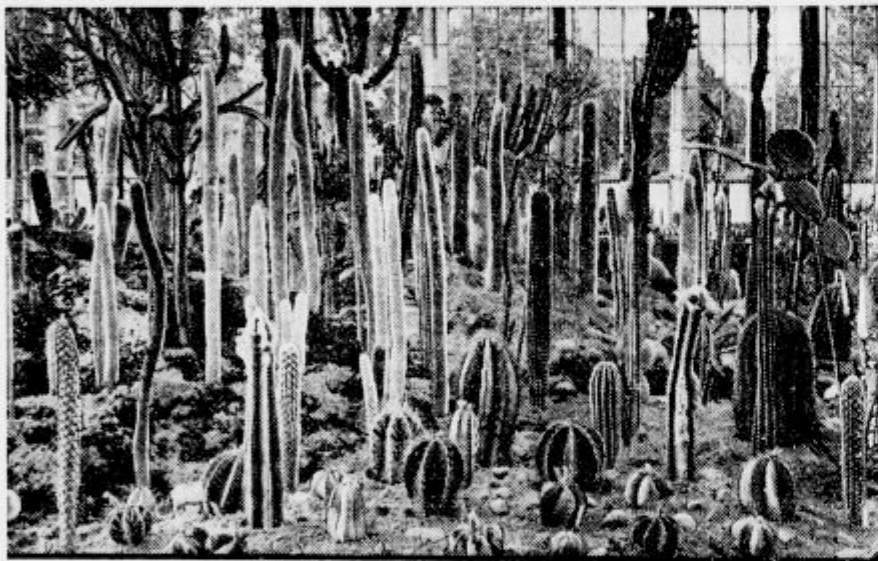
Kako je bila ženska ustvarjena. Neka pra-pradavna pravljica indijskih Hindov pripoveduje, da je Bog že vse ustvaril in je hotel ustvariti še žensko. Tedaj je videl, da je uporabil že vse in ni imel ničesar več za ustvaritev ženske. Bog se je začudil in je bil žalosten in se je zamislil in je takole naredil: Vzel je okroglo obliko lune, vitko črto kače, ljubko vitkost ovijalke, svetlo lesketanje travnate bilke in upogljivost vrbe; vzal je žamet cvetice, lahkoto peresa, lepi pogled srne, veselost sončnih žarkov, solze oblakov, spreminjanje vetra; vzal je plahost zajca, ničemurnost pava, trdino demanta, krutost tigra; vzal je mrzlotu snega, čebljanje papige in gruljenje grlice. Vse to je zmehsal in je napravil iz tega — žensko.

V Indiji, v Allahabadu je pravkar izšla prva številka novega katoliškega tednika: Družabni red (The Social Order). Ta tednik bo posvečal pozornost družabnim in gospodarskim vprašanjem Indije glede na katoliške nauke in indijske kulturne razmere. Tednik si bo prizadeval, da bo indijske šolane kroge seznanjal s katoliškimi nazori v zvezi s socialnimi potrebami teh dni.

Evharistični kongres na Madagaskarju bo v dneh od 9. do 13. oktobra t. l. Posebno se bo kongres zavzemal za vzgojo domače duhovščine, da reši nedostatke, ko je na otoku premalo katoliških duhovnikov. — Domači pesniki in skladatelji pripravljajo evharistično himno v madagarsčini, ki mora biti prav živahna, da bo razvnela domače zamorce.

Beringovi dnevniki. Nedavno so v Minsku našli poročila o znamenitem raziskovalcu morja Beringu, ki se po njem imenuje Beringovo morje. Poročila so bila napisana za rusko carico Ano. Popisujejo troje voženj po morju, ki jih je Bering v ruski službi napravil v letih od 1725 do 1741. Na prvi vožnji po morju ob Kamčatki je Bering prevozil ožino med Azijo in Ameriko, kesneje je dospel na severozahodno obrežje Amerike, a se je nazajgrede ponesrečil na Beringovem otoku, kjer je leta 1741 umrl.

Cerkveni zaklad iz Pampelune. Iz Španije poročajo, da se je policiji treh držav posrečilo, da je dobila cerkveni zaklad iz Pampelune — in sicer pri nekem urarju. Razen svetinje iz 11. stoletja, ne manjka ničesar. Policija je prišla več oseb.

V kraljestvu kaktej v berlinskem botaničnem vrtu.

San Martino - najmanjša republika

Če se pelješ nekaj milj z avtom od laškega letovišča Rimini, dospel do razcefrane gore Monte Titano. Kmalu vidiš stolpe cerkv in grad. Ob vznožju hriba dospel do Borga, ki je drugi večji kraj republike. Dvignes se še za kakih 240 m navzgor in prideš skozi trdnjavska vrata v majhno mesto z vijugastimi ulicami in zagledaš vrtiče, terase, rože in majhen municipio — mestno hišo, kjer zboruje veliki svet republike. Prekrasen je razgled z mesta po okolici. V dalji se blesti Rimini, še dalje sinje Jadransko morje.

Prav čudno je nastala republika, ki ima zdaj 10.000 prebivalcev. Leta 469 je prišel preprost zidar po imenu Marino z dalmatinske obale in je delal v Riminiju. Ta mož je bil pobožen in čez nekaj let je

začel samolarsko življenje na Morte Titanu. Kmalu so začeli praviti, da je svetnik. Posetnica Monte Titana, Felicita, je podarila goro svetemu Marinu. Ta je zbral družbo pobožnih duš, ki je ustanovila republiko San Marino. Neodvisnost male države so upoštevale in priznale druge države do današnjih dni. Sicer je bilo v kesnejših stoletjih nekaj razprtij in vojnih prask z vojvodjo iz Riminija in Urbina, a boji niso prav nič oškodovali San Marina, ker so se znali vodilni možje zmeraj lepo »izmazati« iz spletk in so bili torej dobri politiki in diplomati.

Republika San Marino ni nikoli izgubila samostojnosti in je že pod drugi tisoč let neodvisna. Celo Napoleon se ni doteknil miniaturne države, sicer ne zato, ker bi jo bil tolikanj upošteval, marveč zato, ker mu ni mogla ničesar nuditi.

San Marino, ki se je morala prej večkrat braniti, nima zdaj sploh nikakega vojaštva. Njena vojska, sami prostovoljci v modro-beli uniformi — barvi državne zastave — je zdaj ukinjena.

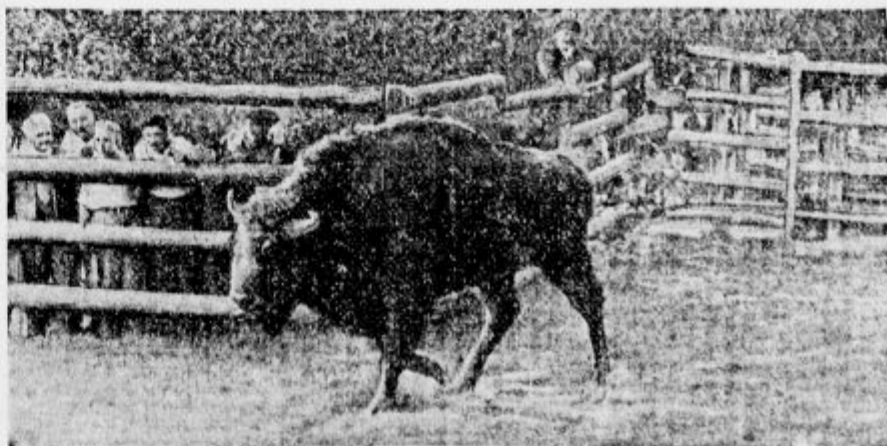
Vlada sestoji iz 60 svetovavcev; to je »veliki svet«. Dva regenta, »Capitani reggenti«, ki ju spomadi in jeseni izvoli veliki svet za šest mesecev, vodita republiko. Oba volivna dneva sta največja praznika republike.

A tudi tu je kriza! Prebivalci se težko preživljajo. Pridelajo pač tobak, olive in sadje, a to je premalo. Industrije skoraj ni in glede na rudarstvo je zvepleni rudnik v Monté Perticaya skoraj brez pomena. Mnogo moških se izseli in si služi denar zunaj v kraljestvu in se le časih vrne domov.

Izplača se pa, da si ogledaš majceno, starodavno republiko. Kdor pride v Rimini, gre brez dvoma na izlet v San Marino. Saj ne zato, da bi si ogledal umetnostno-zgodovinske spomenike, ki jih tam zgoraj ni, marveč, da uživa prekrasno gorsko samoto junaške, z najlepšo romantiko oblagodajene pokrajine.

Gospodično je povozil avto, a ne hudo. Sofer se skloni k njej: »Vaš naslov?« — »Poštnoležee«, dahne gospodična in omedli.

Bizon, divji bik, še potomec iz ledene dobe v živalskem taborišču Neandertal.

Gospodarstvo

Volilni red za gospodarske zbornice

Na podlagi finančnega zakona za l. 1933-1934 in dvanajstih za 1935-1936, je predpisal trgovinski minister dr. Milan Vrbanič tele izpovedbe v uredbi o izpovedbah in dopolnitvah uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah z dne 3. avg. 1932:

Brez ozira na število obratov, katere opravlja, ima pripadnik zbornice samo en glas za vsak odsek, kateremu pripadajo posamezni njegovi odbori. V okvirju uredbe o volitvah se more volivna pravica izvršiti samo enkrat. Področje zbornice se deli na volivna okrožja. Na sedežu zbornice se morajo volitve izvršiti po strokah. Sestav glavnega odbora odreja minister kakor tudi njegov delokrog. Volitve svetnikov v posameznih okrožjih se vrše po predpisanem.

Poslovna volivna pravica je po novi uredbi odvzeta onim, ki so člani uprave ali nadzorstvenega odbora prisilnega združenja, ki spada pod nadzorstvo zbornice, za katero kandidira. Zbornice morajo svoje statute prilagoditi tej uredbi.

Uredba o volitvah v gospodarske zbornice

Nadalje je trgovinski minister predpisal uredbo o volitvah v gospodarske zbornice, iz katere posnemamo:

Mandat zborničnih svetnikov traja 6 let. Vsaka tri leta pa se obnavlja z novimi volitvami ona polovica svetnikov, katerih 6-letna doba je potekla. Izjemoma se v prvih treh letih po prvih volitvah, izvršenih v tej uredbi, izrebuje oni svetniki, ki bi imeli izpusti.

Področje vsake zbornice se deli na volivna okrožja, od česar je kraj, kjer je zbornični sedež, posebno volivno okrožje. Ostali deli, zb. področja pa tvorijo drugo volivno okrožje. Na sedežu zbornice se morajo volitve izvršiti po strokah. Sestav glavnega odbora odreja minister kakor tudi njegov delokrog. Volitve svetnikov v posameznih okrožjih se vrše po predpisanem.

Na sedežu zbornice se volijo svetniki po strokah, in sicer tako, da bo pristojni organ zbornice določil, katerim strokam pripadajo. Pri tem pa se morajo vzeti v postov samo one stroke, ki igrajo posebno vlogo na sedežu zbornice. Niti ena stroka ne sme imeti na sedežu zbornice več kot 3 mandate. Tudi namestniki na sedežu zbornice morajo biti iz iste stroke kot svetniki. Za ostalo zborn. področje pa ta določila ne veljajo.

Za aktivno volivno pravico je med drugim določeno, da mora volivec najmanj leto dni samostojno in pooblaščen opravljati kakšno obrt na področju zb. v smislu obrtnega zakona ali da se bavi z eno od drugih gospodarskih panog in strok, navedenih v čl. 394, odst. 1 obrtnega zakona, nadalje pravna oseba, ki opravlja najmanj leto dni na področju zbornice katerekoli obrt v smislu gori navedenih določil. Poleg tega morajo biti tudi obvezanci na zb. doklado, ozir. do prihod. čl. 8, uredbe določa, kdo voli pri trg. družbah, za mladoletnike itd. Obrtna pravica obrtnikov je vezana za osebno izpolnjevanje pogojev za opravljanje dotične obrti. Pravne osebe imajo samo en glas. Za pasivno volivno pravico določa uredba, da mora biti kandidat najmanj 30 let star, nadalje ne sme biti niti upokojeni nameščence zbornice, ne sme voditi z zbornice pravde, da ni za 6 mesecev v zaostanku z dokladi itd.

Glavni volivni odbor vodi volitve. Postavlja ga pri nas ban iz vrst višjih uradni-

kov banske uprave. V odbor pridejo po 1 predstavnik vsakega odseka, katerega voli odsek, iz vrst zb. konc. uradnikov pa se vzame delovodja. V odboru samem morajo biti samo člani, ki prebivajo na sedežu zbornice. V kompetenco volivnega odbora spada med drugim tudi formiranje krajevnih odborov, sklepanje o reklamacijah itd. Za področje ene splošne upravne oblasti prve stopnje se ima praviloma sestaviti krajevni volivni odbor za vsako volivno telo. Volivni odbor sestoji iz predsednika, dveh predstavnikov iz vrst gospodarjev in delovodij, slednji pa nima pravice glasovanja. Člane tega odbora postavlja upravna oblast I. stopnje, predstavnik gospodarjev pa uprave teritorialno pristojnih prisilnih združenj. Njih delo je častno in brezplačno. Kandidati in namestniki ne morejo biti v volivnih odborih.

Prve volitve odreja minister trgovine in industrije v sporazumu s predsednikom min. sveta. Minister trg. odreja volitve v slučaju razpusta zbornice, razpisuje pa volitve gl. volivni odbor. Za razpis so predpisane točne norme, kaj mora vse vsebovati. Volivne liste sestavljajo prisilna združenja na svojih področjih v treh primerih. Rok za reklamacije se začne z dnem, ko se razgrne volivne liste, preneha pa z dnem, ko je razgrnitev volivne liste zaključen. Reklamacije se vlagajo pisмено in jih vloga vsak pripadnik zbornice, oblasti pa morajo v roku 3 dni izdati za reklamacije vse potrebne liste. O reklamacijah odloča gl. volivni odbor.

Kandidatne liste se predlagajo gl. vol. odboru najkasneje 10 dni po poteku roka, do katerega morajo biti rešene reklamacije. Označujejo pa se po nosilcih. Prvi na listi je nosilec. Ena oseba ne sme biti na dveh listih. Člani uprav in nadzorstov prisilnih združenj kandidirajo lahko samo tedaj, če podajo pisμένο izjavo, da bodo odstopili v slučaju svoje izvolitve mesto v združenju. Predlagatelj mora biti petkrat toliko kol je kandidatov, izjemoma pa tvorijo samo volitve za industrijski odsek, kjer zadostuje samo dvojno število. Podpisi morajo biti čitljivi. Najmanjše število predlagateljev pa znaša 50, odn. 10. Vsak predlagatelj mora podpisati samo eno listo. Kandidatno listo vrne gl. odbor čez tri dni v popravilo. Na mesto stare se lahko predloži nova samo v pravem času. Kandidatna lista mora biti objavljena v Službenem listu.

Glasovanje samo se vrši na ta način, da volivec izpolni s križem oni krog, ki je na glasovnici oddisnjen poleg imena nosilca kand. liste, za katero glasuje. Če bi bilo v glasovnici napisano še kaj drugega, izgubi veljavo. Glasovanje je tajno in osebno. Izjemoma pa volijo pisμένο ind. denarna in prometna podjetja. Onim, ki volijo pisμένο, dostavi gl. vol. odbor glasovnice 5 dni pred volitvami. Naslednji člani odreja postopek pri odpiranju glasovnic in se mora na koncu izdelati volivni zapisnik. Rezultat objavlja gl. vol. odbor, ko prejme ves volivni material. V 15 dneh po volitvah je možno očitati. Volivni rezultat objavlja predsednik takoj. Dotedanji predsednik zbornice bo najkasneje v roku 15 dni po objavi rezultatov za najmanj tri četrtine mandatov, za katere so se izvršile volitve, s priporočenim pisμένο sklicati vse zb. svetnike za zasedanje zb. sveta.

Med preloženimi določili je važno, da pri volitvah po tej uredbi ministrstvo za trg. in ind. za vsako zbornico obenem odredi število volivnih okrožij.

Korak naprej

Korak naprej. Zagrebški »Jutarnji list« pri- naša mnenje tajnika Društva vojvodinskih bank dr. R. Paulovića o novi uredbi o kmetijskih dolgovih. Dr. Paulović je med drugim dejal, da pomeni rešitev ministrskega sveta glede individualne zaštite velik korak naprej za splošno konsolidacijo naših razmer. Od načina, kako se bo izvedla individualna zaštita, je odvisen uspeh tega novega gospodarskega ukrepa. Zaščita bi se po njegovem mnenju morala omeje- vati samo na prave kmete, ki s svojo fizično silo stvarno sami obdelujejo svojo zemljo. Na- dalje bi se naj v postopku pregledalo, ali bi se gotov del kmetijskih dolgov ne dal plačati z del- no prodajo nepremičnin, ki presegajo ekvi- valentni minimum. Če ima kmet še kakšno dru- go imovino razen zemlje in hiše, bi se to vnov- čilo in pokrilo del dolgov. Če zaščiten kmet za časa trajanja zaštite, kupi novo posestvo, bi se mu morala odvzeti zaštita. V ostalem pa pravi v svoji izjavi dr. R. Paulović, da bi voj- vodinski denarni zavodi najbolj bili veseli kon- verzije kmetijskih dolgov. Priobčujemo to mne- nje, ne da bi se spuščali v njegovo oceno.

Konferenca zbornic v Ljubljani. V sporaz- umu z zagrebško trgovinsko-industrijsko zbor- nico je ljubljanska zbornica sklicala za 4. in 5. septembra konferenco vseh trgovinsko-in- dustrijskih zbornic v državi s temle dnevnim re- dom: 1. Razprava o načrtu uvodnega zakona za l. in II. del trgovskega zakonika. 2. Razpra- va o načrtu zakona o samoupravnih hramilnicah. 3. Mnenje zbornice o načrtu zakona o zastav- ljalnicih. 4. Mnenja zbornic o načrtu zakona o pooblaščenih inženjerjih. 5. Razprava o pred- osnovi izpremenb in dopolnil zakona o zaštiti industrijske lastnine. 6. Razprava o pravilniku o odcejanju važnih služb. 7. Reguliranje odno- šajev trgovcev in obrtnikov do zaščitenih kme- tov in S. Slučajnosti.

Saniranje bratovske skladnice v Sarajevu. Minister za gozdove in rudnike je v svrhu sana- cije pokojninske blagajne pri glavni bratovski skladnici v Sarajevu in v svrhu omogočenja pla- čila 10% v osrednji fond za sanacijo bratovskih skladnic v naši državi odredil, da se zvišajo pris- pevki v pokojninsko blagajno od 6 na 8% od delavskih kategorijskih zaslužkov, in za 4% pri podjetjih. Povišanje je stopilo v veljavo 1. ju- lija 1935.

Nabavite si volesejske legitimacije. Legiti- macija za obisk letošnjega jesonskega Ljubljan- skega volesejskega in Jadranske razstave upravlje- čatelja, da dvanajstkrat poseli prireditelj preko dneva in dvanajstkrat vinski in jestinski oddel- ek po 18 ur zvečer. Imetnik take legitimacije, ki je svedca neprenosna in velja samo za eno osebo, za- more poljubno izkoristiti svojo legitimacijo. Lahko pride na volesej med 8 dan ali zvečer po enkrat dnevno tekom 12 dni, ali pa večkrat dnevno, sku- paj tolikokrat, da je 12 dnevni in 12 večerni obiskov izčrpani. Če bi nekdaj obiskal volesej 42 krat čez dan in 12 krat zvečer, skupaj torej 24 obiskov, in bi vstopnino sproti plačeval, bi ga to veljalo 159 Din. Legitimacija za vse te obiske pa velja samo 25 Din.

Solska mladina ima za obisk letošnjega jeson- skega volesejskega od 5. do 16. sept. znižano vstop- nino po 3 Din za osebo, ako je obisk skupen pod vodstvom učiteljskega. Dan obišča poljubno, vendar nedeljskih in prazničnih popoldnevov ne priporo- čamo veld velikega navala obiskovalcev. Poseb- no opozarjamo solsko mladost na veliko pomorsko razstavo »Naš Jadrani«, kakršne v Jugoslaviji še ni- smo imeli in ki bo prikazala vse, kar je v zvezi z našim morjem in obmorskim življenjem. Poleg te bosta zelo zanimivi in poučni razstavi arhitekture in esperantnega gibanja, ter razstava malih do- moćih živali (perutnina, kuni, koze, ovce). Celo prireditelj bo nudila najzanimivejši punkt in tako mladini in učiteljsku tekom solskega leta mnogo koristila.

Borza

Dne 28. avgusta.

Denar

Danes borzi v Beogradu in Novem Sadu nista poslavlja. Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curiha in Newyorka. Narasli so Amsterdam, Bru- selj, Pariz in Praga, doblini so popustili tečaji Londona in Trsta.

V zasebnem kliringu je avstrijski šilling na ljubljanski borzi popustil na 8.39—8.49, za zagreb- ski borzi pa na 8.38—8.43. Grški boni so notirali v Zagrebu 32.95—33.55. Angleški funt je v Zagre- bu popustil na 234.975—235.075. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 5.00—5.70.

Ljubljana. Amsterdam 2954.22—2968.82, Ber- lin 1749.91—1763.79, Bruselj 734.54—739.00, Curih 1424.22—1431.29, London 216.41—218.47, Newyork 4322.52—4358.83, Pariz 288.67—290.11, Praga 180.91—182.02, Trst 356.11—359.19.

Promet na zagrebški borzi brez kompenzacij je znašal 456.093 Din.

Curih. Beograd 7, Pariz 20.27, Newyork 305.87, Bruselj 51.60, Milan 25.0625, Madrid 42, Amster- dam 207.40, Berlin 123, Dunaj 57.75, Stockholm 78.45, Oslo 76.45, Kopenhagen 67.05, Praga 12.705, Varšava 57.925, Atene 2.9175, Carigrad 2.475, Bu- karešta 2.50, Helsingfors 6.71, Buenos-Aires 0.82.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala v glav- nem neizpremenjena in tudi tečaj ne beležijo znatnih izpremenb. Promet je slejkoprej slab.

Ljubljana. 7% inv. pos. 80—81.50, agrarji 45—46, vojna škoda promptna 370—371, agr. obvl. 64—65, 8% Bler pos. 80.50—82, 7% Bler. pos. 72—72.75, 7% pos. DHB 75—80, 7% stab. pos. 81.25 blago.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 80 den., agrarji 45.50 den., vojna škoda promptna 370—371 (370), 9, 10, 11, 12, 371 bl., begl. obvl. 64—64.75 8% Bler. pos. 81.75—82 (80.50, 82), 7% Bler. pos. 71—72, 7% pos. DHB 75 den., 7% stab. pos. 81 bl. — Delnice: Narodna banka 5890 den., Priv. agr. banka 233—234, Trboveljska 95—105, Isis 40 bl., Osl. sladk. tov. 120 bl., Drava 100—101 (101).

Zivina

Mariborski sejmi 27. avgusta. Pripranih je bilo 12 konj, 20 bikov, 160 volov, 413 krav in 15 telet, skupaj 620 komadov. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 3—3.50, poldebili voli 2—2.50, plemenski voli 2—2.25, bikji za klanje 2—2.50, glavne krave debele 2.25 do 2.75, plemenske krave 1.25—1.75, krave za klo- basarje 1—1.25, molzne krave 2.25—2.50, breje krave 2.25—2.50, mlada živina 2.50—3, teleta 3 do 4 Din. Prodanih je bilo 327 komadov. Mese- cene: volovski meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav, telc 4—6, telečje meso I. vrste 8—10, II. vrste 4—6, svinjsko meso svez 8—14 Din.

Sport

Bolgarski sportniki prvič v Ljubljani

O priliki kongresa Jadranske Straže dne 7. in 8. septembra bomo imeli v Ljubljani prvič priliko pozdraviti bratske sportne zastopnike iz Bolgarije, ki bodo reprezentirali najboljšo bolgarsko lahkoat- letsko »kласo«. Imenovani atleti so člani občinskega sportnega kluba A. B. 23 iz Sofije, ki se je že deset- krat priboril bolgarsko lahkoatletsko prvenstvo. Moč njegove lahkoatletske ekipe karaktrizira dejstvo, da se v vrstah njenega članstva nahaja 10 državnih re- prezentantov, od katerih so vsi bolgarski rektorjerji.

Vodilna bolgarska lahkoatleta, desetobojec in skakalec ob palici evropskega lornaja Dojčev in ne- gov najostrejši konkurent Gančev, se nahajata tudi v vrstah lahkoatletskega članstva Občinskega SK A. B. 23.

Na ta prvi in zanimivi poset bratskih sportni- kov iz Bolgarije se v prihodnjih dneh povrnemo, že danes pa opozarjamo vse naše sportno javnost na to zanimivo tekmovanje s pozivom, da bi s čim večjim posetom na tekmovanju počastila poset brat- tov Bolgarov.

Koliko sportnikov bo tekmo- valo v Berlinu?

Niti eno leto nas več ne loči od olimpijskih iger, ki bodo prihajale leto v Berlinu. Že do 20. junija morajo namreč vsi narodni olimpij- ski odbori poslati v Berlin listo prijavitelcev z navedbo sportnih panog, v katerih bodo tekmo- vali. Do 18. julija pa mora biti definitivna pri- java v Berlinu s točnimi imeni posameznih ude- ležencev. Ker zavzema ekspedicija v Berlin mnogo priprav, zato morajo biti narodni olim- pijski odbori posameznih držav že danes na jasnem, koliko sportnikov bodo poslali v Ber- lin. Nekateri so že prijaviili svoje atlete, vendar s pridržkom, če bodo cenarna sredstva dopu- ščala tolikšno udeležbo. Amerikanci so jih pri- javili kar 327, Japonci 250, Švedi 225, Peru 49, Madžarska 248, Svica 150 ter Poljska 103. Bol- garija jih je prijavila 74, in celo mala Eston- ska 36.

Sedaj pa nastane vprašanje koliko sportni- kov bi lahko poslala vsaka država svojih sport- nikov v Berlin, če bi ji to dopuščala denarna sredstva. V programu berlinskih iger je 19 sportnih panog, namram 14, kolikor jih je bilo v Los Angelesu. V teh 19 panogah je zapo- vedenih 68 konkurenčne poedincev, 33 konkuren- ca za moštva, ter 12 konkurenca za poedince in 3 za ženska moštva, vsega skupaj torej 116 kon- kurenca. Ravno toliko je na razpolago mest za zmagovalce. Odlikovanj bo sicer izdanih precej več, kajti izdajajo se v zlata, srebra in bronu v vsaki panogi za prve tri. Poleg tega pa dobi vsak posameznik vsakega zmagovalnega moštva plaketo. Vseh plaket bo torej izdanih 267 ste- vilno tekmovalcev, ki jih lahko pošlje vsak na- rod, je v različnih panogah različno. V tekmi poedincev v lahki atletiki, plavanju, jahanju, streljanju ter skakanju so vedno trije v dv- ganju uteži po dva, v nekaterih panogah kakor: rokoborba, boks, kolesarjenje, sme vsaka na- rodnost postaviti samo po enega kandidata. Za veslanje in jadranje sme vsak narod postaviti po en čoln v vsakem razredu, v kajaku dva. To- rej vsega skupaj lahko poslaja vsak narod 519 moških ter 52 ženskih tekmovalcev, to pa kon- cno tudi še ni vse, kajti skoraj vsak narod pri- javi še namestnike, ki gredo v največjih slučajih tudi zraven. Saj je namreč točno določeno, ko- liko sportnikov se lahko več prijavi kakor jih pa sme tekmovati. V nogometu se na primer lahko prijavi 22 mošt, torej se enkrat več kakor jih pa sme igrati. Če bi to izrabile vse udele- žence države, potem bi vzele s seboj še 141 mo- ških ter 6 žensk več in bi na ta način štela potem cela ekspedicija 519 glav. Če bi se vseh 50 držav udeležilo z vsemi sportniki, potem bi videli v Berlinu na startu 25.980 sportnikov. Toda to se ne bo zgodilo, ker prvič nimajo po- samezni olimpijski odbori toliko denarnih sred- stev na razpolago in drugič, če bi jih tudi imeli, se vseeno ne bi mogli vsi udeležiti. Ker se prav povsod ne goje vse sportne panoge, ki so na pro- gramu olimpijskih iger. Bo pa v Berlinu vsaka- kor okrog 5000 sportnikov, in že s temi bo do- sti posla, saj bo samo zanje potrebnih najmanj 1000 sodnikov, da se bo stvar lahko 16 dni ne- moteno odvijala.

Razpis

jubilejne medklubske kolesarske dirke, ki jo priredi SK Zeleznicar v Mariboru v nedeljo 8. septembra 1935 s startom ob 8 dopoldne.

Dirka se vrši na progi Maribor-Konjice-Mari- bor; dolžina okrog 62.800 km. Start in cilj se na- hajata na Tržaški cesti pri igrišču SK Zeleznicarja. Obratna točka je v Konjicah pri km 104. — Nagrade sprejme prvih šest plasiranih in to: I. pokal, 2. da- rilo, 3. darilo, 4. 5. in 6. pa kolajne.

Splošna določila: Vozi se na lastno odgovor- nost po pravilniku Kolesarske zveze kraljevine Ju- goslavije ter veljajo predpisi cestno policijskega reda. — Pravico starta imajo samo člani klubov, ki so članjeni v Kolesarski zvezi kralj. Jugoslavije in ki so v posesti licence za l. 1935. — Eventuelne proteste je predložiti na lico mesta najkasneje 15 minut po končani dirki s kavejco 30 Din, ki pa se v slučaju upravičenosti protesta vrne. — Prihod na cilj z nedostojnimi kretnjami se kaznuje z diskvali- fikacijo. — Prijavnina znaša 10 Din za vsakega dir- kača. Vsak dirkač plača tudi kavejco 5 Din za start- no številko, katere se pa po vrtniti iste vrne. — Prijave je poslati na naslov SK Zeleznicar, Maribor, Delavnica drž. železnice, v roke Fischerja Josipa.

Odbornika JLAS. (Službeno). V četrtek, 29. t. m. ob 17. uri se vrši izbirni miting v skoku v visino za Martinija in Zgurja oba ASK. Pri- morje). Naprošajo se zvezni odborniki g. Me- gušar, kakor tudi zvezni sodniki, da prisostvu- jejo mitingu.

Iz Kolesarske podzveze Ljubljana: Z ozirom na razpis dirk na dan 8. septembra 1935 od SK Za- loga se opozarjajo vsi klubi in verificirani vozači, da se teh dirk pod nobenim pogojem ne smejo ude- ležiti, kar ta klub ni član Zveze kraljevine Jugosla- vije. Zabrani je tudi start izven konkurence. Vsa- ka kršitev Zveznih pravil se bo najstrože obra- vnavala in kaznovala.

ASK Primorje (Lahkoatletski sekcija). V petek, 30. t. m. ob 20.30 pri slanih, kmetiš- kova, važna odbojstva seja, ki je zaradi gosto- vanja Bolgarov obvezna za vse gg. odbornike. Vabljeni tudi simpatizerji sekcije in aktivni članstvo.

Kolonisti prve terialne kolonije mladinskega od- seka SPD na Mainarjevi koči (Crna prst) imajo se- stanek v četrtek 29. avgusta t. l. ob 17 v prostorih SPD na Aleksandrovi cesti 4-1. Udeležite se za- nesljivo.

Poziv hmeljarjem

Okrajno načelstvo v Celju je 27. t. m. ob- javilo tale razglas občanom:

Zadnje dni se je pojavilo v Zalcu posebno iz obmejnih občin tukajšnjega sreza in iz dru- gih »srezov« mnogo hmeljarjev, ki ponujajo hmelj na vzorec za vsako ceno. Prekomer- no ponujanje ni pripisati samo temu, da ljudje rabijo denar, ampak v posameznih slučajih pri- tisnjajo tudi nakupovalci na hmeljarje s širjen- jem vesti o nizkih cenah, o previsoki produk- ciji hmelja itd.

Opozarjamo zaradi tega vse hmeljarje, da ne nasledajo tendenčnim zlonamernim vestem nekaterih nakupovalcev in njihovih pomočni- kov o nizkih cenah in o potrebi, da je hmelj prodati za vsako ceno.

Nadprodukcije v splošnem ni, na Češkem se je pridelalo hmelja manj kakor lani in je kakovost slabša. Vendar se je na Češkem kupo- val prvi novi hmelj 24. t. m. po 58 Din za kilo- gram. Kvaliteta vašega hmelja je letos v sploš- nem izborna in po izjavi velduglednega doma- čega trgovca, ki je poslal vzorce v mozemstvo, naš hmelj letos v inozemstvu posebno ugaja.

Hmeljarji naj torej ne ponujajo prekomer- no, ker zbegani naval hmeljarjev na kupca v Zalcu samo tlačil cene. Za dobre cene našemu hmelju so danes podani vsi naravni pogoji.

Razglas je na krajevno običajen način ob- javiti in pribiti na občinski deski.

Ljubljanska Kreditna banka

V »Službenem listu« je objavljen odlok trgo- vinskega ministrstva, s katerim se odobrava Ljub- ljanski kreditni banki odlog plačil za 6 let. Na- dalje je odobrena zavodu valorizacija nepremi- čnin in sicer nepremičnin za porabo banke od 1.551.315 na 6.875.308 Din, ostalih nepremičnin pa od 143.124 na 4.743.379 Din, skupno torej od 1.694.439 na 11.618.687 Din. Obrestna mera znaša kot smo že poročali za stare vloge 2% počeni z 2. marecem 1934. Emisija prioriteten glavnic bo 2ala 20 milij. Din po 4% s prvostoljnim vpisom vlagateljev v breme starih terjatev.

Esperantska razstava na letošnjem jesenskem Ljubljanskem volesejskem od 5. do 16. septembra nam bo pokazala vseobči napredok esperanta, te- ga tako važnega mednarodnega pomena jezika, klasi med Slovence. Razstava bo vsebovala poleg drugega zanimivega tudi nekaj pomembnejših del iz svetovne esperantske literature in sicer ne le prevode, temveč tudi originalna esperantska dela.

Izložbene cigarete »Vardar« in »Drina« pri- dejo v promet ob letošnjem jesenskem volesejskem v Ljubljani od 5. do 16. septembra. Cigarete bodo na razpolago samo v volesejski trafiki na sei- mištu.

Povečanje našega izvoza v italijanske kolonije

Naša statistika zunanje trgovine za prvo polovico letos po posameznih državah nam ka- že v primeri z istim razdobjem lanskega leta zmanjšanje izvoza v Italijo od 402.4 milij. Din na 365 milij. Din. Istčasno se je naš izvoz iz Italije zmanjšal od 2823 na 2221.26 milij. Din.

Temu zmanjšanju izvoza v Italijo pa stoji nasproti znatno povečanje izvoza v italijanske kolonije. Tako smo letos izvozili (v oklepajih podatki za prvo polovico 1934) v Eritrejo za 15.96 milij. (0.5), italijansko Somalijo 9.66 (0.25) milijona. Dodekanez za 1.5 (0.5) in Libijo za 1.1 (0.14) milij. Din naših proizvodov. Tako se je skupno naš izvoz v italijanske kolonije pove- čal od lanskih 1.4 milij. na letošnjih 24.2 milij., kar je deloma kompenziralo padec izvoza v Italijo samo. Največ smo letos izvozili v Eritre- jo stavbnega lesa za 12.3 milij., cementa za 2.76 in salonita za 0.84 milij. Din, na Dodekanez za 1.47 milij. cementa in 0.05 milij. cigaretnega pa- pirja. V Libijo izvažamo skoro izključno les. V italijansko Somalijo smo največ izvozili drv in raznih vrst lesa za 1.5 milij., stavbnega lesa za 1.5, cementa za 2.2 in salonita za 0.6 milio- na dinarjev.

Opozorilo dolžnikom napram inozemstvu. Narodna banka opozarja vse osebe in podjet- ja, da prijaviijo stanje svojih dolgov inozem- stvu, da bi se ob priliki vlaganja prošelj Narod- ni banki za vrnitev glavnice ali transfer obre- sti preprečil zastoj pri naknadnem poizvedovan- ju za potrebne posameznosti. Ker bodo te pri- jave, katerih formulirji so za izpolnitev že do- stavljeni podružnicam Narodne banke, služili kot podlaga za bodoče odobrevanje transfera, opozarjamo interesirane, da se v čimkrajšem času odzovejo temu pozivu in izpolnjenega prija- ve predložijo Narodni banki potom zavodov, ki so jim posredovali v zaključitvi posojila ali ne- posredno. Rok za vložitev prijave je 30. sep- tember, podatki pa se nanašajo na stanje dne 31. avgusta 1935.

Zavrnjen konkurz. »Dont«, d. d. za drvene gradnje v Zagrebu, je pri ljubljanskem okrožnem sodišču predlagal konkurz tvrdke »Jugoparket«, d. z. o. z. v Ljubljani. Sodišče je od predlagatelja za- hlevalo položitev 1500 Din za krije konkurznih stroškov. Ker je predlagateljica izjavila, da zne- ska ne bo položila, je sodišče zavrnilo otvoritev konkurza.

Konkurz je razglašen o imovini Znidaršičev Karla, trg. z. meš. blagom v Obločinah pri Rakeku, prvi zbor upnikov 5. septembra, oglasiti se je do 1. oktobra, ugotovljeni narok 10. oktobra.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Polak Albine, posestnice v Ormožu, narok za ske- panje poravnave 2. oktobra, oglasiti se je do dne 26. sept., nudi 40%.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonsko 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Varuhinja
k enemu ali dvema otrokom išče mesto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10345. (a)

Mlinar in žagar
možen vseh popravil, ki ima veselje do lesne trgovine, želi mesto. — Ponudbe upravi »Sl.« pod »Mlinar« št. 10404. (a)

Službodobne

Mlade šivilje
tudi nešivilje, s šivalnimi stroji, sprejememo. Ponudbe poslati z znamko na: Konfekcija Hošek, Marjantova 20, Karlovec. b

Pridno dekle
za vsa domača dela, ki zna tudi nekoliko kuhati, rabim. — Jernej Jelenič, Ljubljana, Stara pot 1. b

Dipl. komercijalista
absolventa ekonomsko-komercijalne visoke šole v Zagrebu ali enake vrste v tujini, išče podjetje. — Pisemne ponudbe z navodbo študija je nasloviti v upravo »Slovenca« pod »načrto« 10399. (b)

Vajenci

Učenec
poštene hiše, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino mešanega blaga na deželi. Ponudbe poslati po št. »Ugledna trgovina« št. 10355 upravi »Slovenca« (v)

Pouk

Tečaji nemščine
v Delavski zbornici: začetniški, nadaljevalni in konverzacijski; mladež podnevi, odrasli zvečer. Vpisovanje od 17 do 8 zvečer (glavni vhod desno). (u)

Privatni dečji internat
Legat, Maribor
Pojasniti v šolski pisarni, Vrazova ulica 4.

Enoletni trgov. tečaj
v Novem mestu. Vpisovanje na gimnaziji. Začetek pouka 2. septembra. (u)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Dijaki

Dijaku boljše družine
dam krasno sobo in do- bro oskrbo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Delavska zbornica III« št. 10384. (D)

Stanovanja

IŠČEJO:
Dvosobno stanovanje
iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ugodno« št. 10406. (c)

ODDAJO:
2 prazni vezani sobi
v prvem nadstropju, s kopalnico, takoj odda Hranilni in posojilni konzorcij, Gajeva 9. (č)

Enosobno stanovanje
oddam s 1. septembrom. Cerkvena ulica 21. (č)

Trisobno stanovanje
oddam. Vila »Krka«, Siška, Kosovo. (č)

Gospodično
sprejme na stanovanje Bučar, Pred škofijo 21/II.

Posrestva

Vila pri Celju
zelo poceni naprodaj. Ponudbe na: Simonovič, Zagreb, Pantovčak 74. (p)

Prodaj posrestvo
tik državne ceste, 15 minut od trga in postaje, ugodna lega za penzioniste. Cena 16.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10395. (p)

Prodajmo

Prodam oglas v »Slovenca«
posrestvo ti hitro prodaj, če te ne z gotovim denarjem naš kupec ti s knjižico da

Tvrdis
Stanko Florjančič

železnina, Sv. Petra ceta, pri Zmajskem mostu, odprodaja iz skladišča razno kuhinjsko posodo, razno orodje, štedilnike, tehnične itd., po najnižjih cenah (vred. skozi dvo- rišče). — V račun se vza- mejo tudi hranilne knji- žice ljubljanskih zavodov.

Prodaj
sulsko trocevko brezpete- linko 16/8, z Mignon dalj- nogledom, za 3600 Din, ter Rolleiflex 6 x 6, 1:3,8 za 1600 Din. Rožna do- lina V/11. (I)

Stroj
za izdelovanje lesne vol- ne ceneno naprodaj. Po- nudbe podružnici »Slo- venca« Celje. (I)

Za dečke za šolo
nudi veliko izbiro trpež- nih štajerskih blač, suk- ničev, majic, srajčev, ple- tenih jopic, nahrbtnikov, šolskih torbic itd. — po najnižjih cenah F. I. Go- ričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (I)

Za šolarje
dobre in cenene obleke - si nabavite najbolje pri Preskerju, Sv. Petra ceta št. 14. (I)

Najfinišše štajersko

čajno maslo
ovčji sir, Paški sir ala parmezan, sir v hlebkah kg 10 Din

Črne Oskar,
Ljubljana, Sv. Petra c. 35

Betonsko

in vse drugo železo, plo- čevino vseh vrst, trbovelj- ski cement, vodovodne cevi, črpalke, štedilnike, peči, kotle, gonilna jer- mena, poljedelske stroje, kuhinjsko posodo, obrtni- ško orodje, okovje za po- hištvo in vsakovrstno dru- go železnino, čebelarke potrebščine, razstreljiva Vam nudi po nizkih cenah Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (I)

Kupimo

Decimalno tehtnico
150 do 200 kg nosilnosti, kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10402. (k)

Odpadke železa

kovine, litine ter vsako- vrstne stroje kupuje in prodaja po najvišjih dnev- nih cenah in vsako mno- žino: Justin Gustinčič — Maribor, Tattenbachova ulica 14. (k)

Vakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, luvilir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Glasba

Gostilniški gramofon
malo rabljen, naprodaj po ugodni ceni. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10366.. (I)

Diatonično harmoniko
znamke Kucler, trikrat glašeno, skoraj novo — prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10403. (I)

Zahvala

Vsem, ki ste našega

Tončka

negovali in mi lajšali gorje, vsem, ki ste ga zadnjikrat spremenili, posuli njegov grob s cvetjem, ki ga je tako ljubil, tisočera hvala. Gosp. učitelju Sežunu in sošolcu Jugu za iskrene zadnje besede in vsem za vso tolažbo, ki ste nama jo nudili, iskrena hvala in Bog povrni!

Neutolajljiva
Ante in Francka Gnidovec.

V globoki žalosti naznanjamo, da je umrla naša ljubljena sestra, nečakinja in sestrična, gospodična

Anica Razlag

poštna kontrolorka

v torek zjutraj, previdena s tolažili svete vere.

Našo ljubljeno pokojnico spremimo v njen tihi dom pri Sv. Križu v četrtek, dne 29. t. m. ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti, Japljeva ulica 13.

V Ljubljani, 27. avgusta 1935.

Zalujoče rodbine:

Razlag, Mlakar, Binder, dr. Lamut, Bučar — in ostali sorodniki.

Razglas

Mestno poglavarstvo Maribor razpisuje

težaška, zidarska, železobetonska in tesarska dela

za zgradbo nove deške meščanske in dekleške ljudske šole v Magdalenskem predmestju. Ponudbe se morajo oddati najkasneje 9. septembra 1935 do 11. ure na mestnem poglavarstvu. Ponudbe morajo biti zapečatene ter kolekovane po § 9 zakona o izpodbijanju in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. marca 1932, Služb. Nov. br. 70-XXIX z dne 26. marca 1932. Kavcija v iznosu 5% od ponujene vsote se mora vložiti pri mestni blagajni mariborski do 10. ure 9. septembra 1935 v vrednotah, ki jih sprejme mestna blagajna. — Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobijo proti plačilu napravnih stroškov v mestnem gradbenem uradu, II. nadstr., soba št. 2 počenši s 30. avgustom 1935.

Predsednik:
Dr. Lipold I. r.

Tudi za Vaše dijake

imamo pri nas dobre in cenene obleke.

TIVAR OBLEKE

za vsakogar!

Tinčkove in Tončkove prigode

115.

Nazaj k splavu.

Ko so se približali splavu, je Tinček ponosno dejal Primožku: »Vidiš, to je najina plavajoča palača! Bodi najin gost! Upam, da boš zadovoljen. Poglej, še opicam je najina palača na vso moč všeč. Zdaj jim bomo seveda stanovanje odpovedali in jih nagnali.« Primožek si je z zanimanjem ogledoval prečudno ladjo. Kaj takega še ni videl živ dan.

Tonček je hitro zakuril ogenj v štedilniku in začel kuhati kosilo. Medtem pa sta Tinček in Primožek urejevala dragulje, ki so jih prinesli s seboj. Primožek je privlekel iz dragocene posode kovinast zavojček, v kakršnem imajo po trgovinah spravljene sladkorčke in dejal:

»Tinček, ali veš, kaj imam tule notri? Poglej!«

Tinčku so zažarele oči: polno pest najlepših, najdragocenejših diamentov mu je Primožek pomolil pod nos.

Nenadoma je Tinček prislutnil. Zaslišal je zamolkite udarce vesla po vodi.

»Nekdo prihaja!« je vzkliknil. »Primožek, daj zavojček hitro sem! Zaklad moramo skriti. Bogve, kakšno presenečenje nas spet čaka.«

In je dvignil lesen pokrov na tleh in varno položil zavojček v odprtino.

Opozarjamo na

MALI OGLASNIK

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubzenska zgodba mlade duše

FINALE.

Pravljica:

Šla sta njega dni dva otroka skozi velik gozd in prišla do snežnobele, visoke gore, kakršne še nista nikdar videla. Vrh ji je rasel v oblake, pobočja pa je imela gladka kakor steklo. Tedaj reče eden od otrok: »Ali bi rad splezal gori na goro! Tam gori so nebesa blizu!«

Nato odvrne drugi:

»Nikar, nisi vprašal matere!«

»Kako naj vprašam mater? Mati so daleč, gori na gori pa so nebesa blizu!«

In otrok začne plezati na goro. — Drugi teče domov in pove materi, ki se jima je pripetilo v gozdu. Tedaj mati zajoka in reče:

»Moj Bog, mrtvaško goro sta videla! Kdor gre tja gori, njega ni nikdar več nazaj!«

In šla je v gozd, iskala in klicala, toda nikdar več ni videla svojega otroka.

— — — — —
Na jugovzhodu pred mestnim zidovjem leži St. Janž, kup nagosto nasejanih hišic med jelševjem, ki se rine med nje od močvirnih travnikov. Prastara kapela, St. Janž v Ovšju, pogleduje z vitkim zvoničkom noter v mesto čez ozidje.

Zadnja hišica, vsa lesena, je last stare Črnačke. Temnolistne jelše jo poleti skoraj zagrinjajo, zdaj pa stoji rjava in zakajena med osahlim šibjem. Dvoje ve-

gastih stopnic vodi k nizkim durim, ki se za njimi odpira črn, sajast, ozek hodnik. Na desno roko prideš v izbo, kjer zavzema velika miza, velika postelja in velika lončena peč malodane ves prostor. Na levo roko se splaziš čez tri stopnice dol v tesno, kakor oglje črno, odprto kuhinjo; pa če znaš v temi otipati duri, stopiš lahko v presenljivo svetlo, majčkeno izbico. Poleti je hladna, pozimi pa topla. Lesene stene iz brun so lepo, prijetno rjavo pobarvane; v kotu visi bridka martra in legion pisanih svetih podob. Dve mali, svetli okenci na desno in levo od kota imata rdeča zastora, rožmarin, muškati in rumena vijola stegajo liste za soncem. Ozka postelja, za potegnjenega Ivana stikoma še dovolj dolga, stoji v pomračnem kotu. Vidi lahko na štaleni in kos travnika in kadar je čisto tiho, lahko sliši vodico, ki žubori mimo za hišico.

Ni pa da bi moral zmeraj ležati. Kadar sije sonce, lahko sede na klop pod škodlasto streho. Tedaj ga ogrne Črnačka z velikansko ogrinjačo, ki diši zmeraj nekoliko po meti, in Ivan lazi okrog male pregraje, ki v nji meketa tiho, dokler se ne utruji in potem dolgo, dolgo sedi v nežnem predpomladanskem soju.

Po tratah se taja sneg, mala, bližnja močvara se je že otajala in je prevlečena z zelenim leskom. Vrabei so objestni kakor fantički iz Pevskega doma in včeraj je Friderik Bregar prinesel bolniku že zvončkov.

Od dečkov ga pride večkrat zdaj ta, zdaj oni obiskati. Ivan je vesel, da mislijo nanj. Jurko ga obiskuje skoraj vsak dan, pa ne more po dolgo ostajati pri njem. Mora biti zdaj priden, zakaj ima skriven strah, da ga pater rektor ne bi hotel sprejeti, če bi bilo spridevalo ob tečaju slabo.

Tako je Ivan večina sam s staro ženo in zdi se mu

prav tako. Črnačka je srednje velika, okroglasta ženska, ki se ji drobni, nagrbnjeni obrazek venomer nekako kisló smehlja. Samo iz svetlorjavih oči ji odseva veliko materinstvo njenega srca. Malce priščipnjena usta znajo tudi kakšno gorjupo povedati in od dela trda roka pač tudi udariti, če je treba. Tiho opravlja žena svoj samotni dnevni posel, krega in ljubkuje kozi in bere ob nedeljah glasno zlogujoč življenje svetnikov iz knjige s hrupnimi listi, ki leži na veliki mizi in vdano poveša umetelno zaponko iz medenine.

Z Ivanom je postala mati Lina dobra prijateljica, ki prvi večer, ko je prišel tako na svetu sam in se ni kisal ne zastran kozjega mleka ne zastran blazine, z listjem natlačene, temveč se je za vse lepo zahvalil. Tudi ji ne visi ves dan na koncu predpasnika in se ne kuja: Črnačka, to! Črnačka, to! Tih je in potrpežljiv in rad moli. To ji je všeč.

Kadar leži zvečer v groznici, pride Črnačka noter in mu pripoveduje tako lepe legende, da pozabi ob njih bolnik na bol in bridkost. Da, še peti začne, ako jo prosi. Ivan se kar zamika ob njenih starih Marijinih pesmih in jih poskuša zagosti za njo. Kako seže starki k sreči, kadar sede Ivan na postelji in mu tako po- božno pojo gosli. Samo eno ji ni všeč, da ji ne pravi »mami Lenka« kakor drugi otroci. Pravi ji zmeraj samo »Črnačka«. Ah, saj žena ne ve, kako grenko zveni Ivanu sveto materino ime!

Zdaj se mu razliva velik mir v duši. Samo ene reči ne more preboleti, da ga rodna mati ne mara poznati.

Zdaj je končano vse, popolnoma končano! —

Zdaj se ne sme nič več nadejati, da bi jo našel. Mrtva je.

Tako težka mu ni bila še nobena reč v življenju.